

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . „ 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . „ 28.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1.70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . „ 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . „ 13
za trikrat . . . „ 10
za večkrat primeren popust.

Poročna opanila, zahvale, osmrtnice itd.
enostolpna pettivrsta po 18 vin

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 30 vin.

Izhaja vsak dan, izveniški ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne brantilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Moža manjka.

Debat o zunanji politiki v avstrijski zbornici se bliža svojemu koncu. Če izvzamemo govornika nemškonacionalne zveze, so skoro vsi varirali vodilni motiv, ki ga je podal prvi govornik v debati, dr. Korošec, ko je dejal, da je naš državni organizem v svojem jedru nezdrav in da je v prvi vrsti treba rešiti tisto jugoslovansko vprašanje, ki se ga ministrski predsednik v svojem ekspoziju ni niti dotaknil, kakor da ne bi obstajalo. Če se oziramo samo na Nemce, je krščansko-socialno pobarvani separatist Pantz na svoje rojake celo z vsem poudarkom apeliral, naj razmišljajo o narodni spravi na jugu s Slovenci in Hrvati. Adler in Leithner sta se zgražala, da grof Stürgkh ni našel besede za Jugoslovane, svobodomiselní Zenker je grajal protijugoslovansko smer avstro-ogrské politike. Redkoštevilni zagovorniki vladne politike, ki so sicer preje bili po izvestnem časopisju tako glasni, so bili v tej debati jako skromni in so le sramežljivo skušali olepševati pogrešno metodo oficialnega kurza v monarhiji, ne da bi se predrznili jo v vsakem oziru odobravati.

Kaj spričo tega storiti? Tudi v tem oziru so se vsi resni govorniki v budgetni debati strinjali v bistvu z govornikom Hrvatskoslovenskega kluba, da se mora država na čisto nov, federalističen temelj postaviti. Vprašanje je le, kako to izvesti.

Razmere so take, da naravnost kriče po temeljitem ustavnem preobratu na Avstro-Ogrskem. Na Balkanu so zrastle države, ki nam bodo prijazne le tedaj, če bomo začeli v narodnem oziru diametralno nasprotno politiko nego je bila ona, ki so jo naši državniki dosedaj vodili. Če tega ne zmremo, smemo z vso gotovostjo pričakovati, da imamo onstran Save in Drine računati z nespravljivim sovražnikom, ki bo našel vedno pomoč v velikem carstvu na severu. Na prijateljstvo z Italijo se ne moremo zanesiti, kar najbrže dobro vedo tudi naši oficiji. Naš internacionalni položaj je sploh tako slab, kakor mi še nikoli bil.

Kakor nalašč, se vrši sedaj v Budimpešti proces, ki razkriva vso nečuvno korupcijo, ki vlada na Ogrskem. Tam, kjer se inspirira tudi naša zunanja politika, je vse do dna gnijilo. Ti ljudje pa razvozljujejo sedaj hrvatsko, oziroma hrvatskosrbsko vprašanje, to se pravi, jugoslovansko vprašanje v monarhiji! Najbržeje tudi z denarjem in provizijami, ki gredo v milijone.

Kako se nam Slovencem godi, to pač ni treba zopet razkladati. Germanizira se povsod, vse, in v vsakem oziru.

Kako državo na nov tir spraviti? Potov je veliko, problemov nebroj, težav pa še več. Splošno pa se čuti, da bi morala vzrasti krepka osebnost, ki bi ta voz razsekala, razpolagajoča z veliko duševno potenco, pa tudi z materialnim aparatom — recimo kar s silo — v to svrhu. Antagonizem med strankami v Avstro-Ogrski je prevelik, da bi mogla biti druga pot v korenito sanacijo naših razmer verjetna in vspešna. Gotovo pa je, če se bo po dosedajni metodi »vurštlalo« naprej ali če se bodo morebiti celo mažarske metode gospoda Kanije stalno uveljavile — čakajo Avstrijo le še hujsi in kritičnejši časi. In če bi monarhija prišla v tak položaj, bodo vsi vsaj v tem edini, da so nas spravili na rob propada Mažari, oni, ki — kakor je rekel dr. Korošec — hodijo po Budimpešti, odičeni z redovi. Kjer so kot voditelji ene državne polovice mogoči ljudje kakor Lukacs in kjer je takim možem izročena usoda tako kulturnih naro-

dov kakor sta n. pr. hrvatski in rumunski — tam je tudi najradikalnejše zdravilo še premilo.

Ekspozé ministrskega predsednika Pašića.

Belgrad, 28. maja 1913.

Ministrski predsednik Pašić je v današnji seji skupščine v svojem jako obširnem in izredno zanimivem ekspoziju o zunanjem položaju izvajal bistveno sledeče:

Kako je prišlo do vojske.

Pogodba z Bulgarijo je tajna in se ne more v celoti priobčiti. Nato opisuje vzroke, ki so dovedli do vojske. Ker so vlade krščanskih držav na Balkanu uvidile, da mladoturški režim ni vstanu izboljšati političnih, verskih in socialnih razmer v Turčiji in ko so obenem spoznale, da Albanci uživajo simpatije izvestne države, so zahtevali od Turčije reform. Ker je pa ta mesto tega mobilizirala, so bile balkanske države primorane storiti isto, kar je končno privedlo do vojske. Velešile so izrekle svojo nevtralnost in neinteresiranost v teritorialnih vprašanjih s pridržkom, da se sporazumno posvetujejo o vprašanjih, ki se dotikajo njihovih interesov.

Stališče Avstro-Ogrske.

Avstro-Ogrska, za katero je stala Italija, je po okupaciji jadranske obali od strani srbskih čet izjavila, da na noben način ne more dovoliti, teritorialnega povečanja Srbije ob morju, sklicujoč se na nacionalitetno načelo. Nadalje je posebno poudarjala, da bi bili vsled možnega zaprtja Adrije po tujem brodomvju ogroženi njeni življenski interesi. Končno je privolila le v to, da se nam na nje nem teritoriju dovoli trgovinski pristavišče. Velešile so v Londonu stališče Avstrije in Italije sprejele, vsled česar je Srbija, kateri se je odreklo staro zgodovinsko srbsko ozemlje, ki je tudi za njeno politično in gospodarsko neodvisnost neobhodno potrebno, prišla v skrajno težaven položaj. Ker ni mogla začeti vojske s pooblaščenici Evrope, se je morala udati; zahtevala pa je nadomestila na drugi strani. Velešile so se pa s tem, da so avstro-ogrskemu stališču glede Albanije pritrile, odrekle možnosti balkansko vprašanje v celoti rešiti in so ustvarile položaj, ki bo še dolgo vir skrbi in neprilik. Avstro-Ogrska pa je z amudila ugodno priliko zagotoviti si trajne simpatije balkanskih narodov in politično ter ekonomično prvenstvo na Balkanu. Vendar je treba pomisliti, da vsaka država dela tako politiko, kakor najbolj odgovarja njenemu pojmovanju in interesom. Kar se tiče Albancev, jim Srbija ni sovražna, meni pa, da bi bilo za to ljudstvo boljše, če bi se bilo moglo razvijati v okviru srbske države.

Delitev ozemlja.

Po miru pride na vrsto vprašanje, kako razdeliti osvojeno ozemlje med posamezne države — vprašanje, od kojega pravične rešitve so odvisna nadaljna vprašanja in blagor balkanskih narodov. Pri tem kočljivem predmetu je treba govoriti previdno, spoštljivo in z ljubeznijo za zaveznike, ki so v pretekli vojski skupno z nami svojo kri prelivali. Srbsko vladu vodi zato pri teh vprašanjih na eni strani težnja ščititi srbske interese, na drugi strani pa težnja ohraniti balkansko zvezo. Ta cilj se dá doseči le po pravični, doprinese-nim žrtvam odgovarjajoči razdelitvi.

Med Srbijo in Črno goro.

Razdelitev ozemlja med Srbijo in Črno goro je podana po rezultatih vojske same. Kjer je slučaj dvomljiv, n. pr. glede Djakovice in Rjevlja, se bo dosegel sporazum. V slučaju nepričakovanih težav se bo prepuščilo prebivalstvu, naj odloči, komu hoče pripasti. V najneugodnejšem slučaju pa bo razsodilo razsodišče.

Pogodba z Bulgarijo se je sama bistveno predručila.

Severne in severovzhodne meje Albanije so določile velesile. To je potrebno omeniti predno preidemo k srbsko-bulgar-ski pogodbi, ki je tvorila podlago za balkansko zvezo.

Srbska vlada je svojo zavezniško dolžnost zvesto in naravnost idealno izpolnila. Zato se je zelo varovala, da bi med vojsko od svoje zaveznice izsiljevala kake koncesije, da si bile upravičene, ker bi to ne odgovarjalo viteškemu značaju srbskega naroda. Dejstva, na katerih sloni zvezna pogodba in vojaška konvencija, so se pred in med vojsko tako zelo izpremenila, da je ostala v njej neizpremenjena samo ona črta, ki tvori pod gotovimi pogoji mejo med Srbijo in Bulgarijo v Makedoniji, ki se je pa določila na podlagi dejstev, kakor jih je predvidevala pogodba. Ker pa so se ta dejstva totalno izpremenila, ne more biti govora o tem, da bi ostalo pri omenjeni mejni črti. Pogodba ne more v eni točki veljati, če so se vse druge temeljito izpremenile.

Srbija je izgubila po pogodbi priznani ji jadransko primorje.

Po besedilu pogodbe so vsa osvojena ozemlja podvržena suvereniteti obeh zaveznikov, po dejanskem stanju pa ne pripadajo ta ozemlja samo tema dvema, ampak vsem štirim zaveznikom. Vrh tega so v pogodbi predvidjena sporna in nesporna ozemlja. Med Šar-planino, rodopsko, arhipeljisko in ohridsko stranjo ležeče ozemlje je sporno in se more ali deliti ali avtonomno organizirati. V slučaju delitve bi Srbija ne zahtevala več, nego ji gre po določeni obmejni črti, Bulgarija pa bi se morala zadovoljiti z ono črto, za katero bi se zavezništvo odločilo. Toda Bulgarija reklamuje v tem slučaju svoje pravice nad ozemljem med Šar-planino in označeno črto, dočim stojimo Srbi na stališču, da je meja med nami in njimi fiksirani med Šar-planino in rodopsko, arhipeljisko in ohridsko stranjo sploh. Sicer bi pa ta spor imel pomen le, če bi se bila pogodba v vseh točkah vzdržala. Diferenca med Srbijo in Bulgarijo se ne tiče več, kako je pogodbo razumeti, marveč tiči v tem, ali pogodba sploh še velja, ali ne.

Po besedilu pogodbe je imela Srbija nesporno pravico na jadransko primorje, ki bi bilo za nas največje važnosti. Volja velesil je to primorje prisodila Albaniji in s tem nam je bilo onemogočeno uživati priznano pravico nad osvojenim ozemljem. Srbija je stala pred alternativno ali se podvreci sklepu velesil, ali pa začeti vojsko z Avstrijo in Italijo. V slednjem slučaju bi se bila vojska zaveznikov s Turčijo usodno končala in bi bili uspehi vseh balkanskih držav postavljeni na kocko. Srbija je torej to po pogodbi ji pripadajoče ozemlje žrtvovala v interesu zaveznika, ki je za to prišel v posest priznanega mu ozemlja ob Strumi in Rodopu. Zato je Srbija za svojo izgubo dobila pravico na nadomestilo od strani Bulgarije. Pa še v tem slučaju ni izguba jadranskega primorja primerno odvašana. To je največja izprememba v pogodbi, ki je bila nepredvidjena, ki je nastopila kot višja sila in se zato pri delitvi osvojenega ozemlja more in mora vpoštevati.

Srbija je Bulgariji pripomogla do Tracije, do katere Bulgarija po pogodbi ni imela pravice.

Druga bistvena izprememba pogodbe se je izvršila z nadaljevanjem vojne po prvem premirju, ker bi se bil tedaj mir s Turčijo lahko sklenil, ako bi Bulgarija ne bila zahtevala Odrina in pokrajine vzhodno od nje. Glavni namen vojne je bil torej tedaj že dosežen in mir bi se bil gotovo sklenil, ako bi bila Bulgarija pripravljena odreci se Odrinu in Trakiji. V zvestem izpolnjevanju svojih zavezniških dolžnosti je Srbija celokupno svojo vojsko celih pet mesecev vzdrževala v mobilnem stanju in doprinesla za Bulgarijo najtežje žrtve v človeških življenjih in vojnem materialu, — samo zato, da zaveznik dobi Odrin in Trakijo, do katerih po zvezni pogodbi ni imel nobene pravice. Srbija je Bulgariji pošteno pomagala v dobri veri, da si bo s tem od Bulgarije zaslužila pravico do odškodovanja na drugi strani. Velešile so vzle Srbiji pokrajine, ki jih je le-ta osvojila, Bulgariji so pa dovolile osvojiti pokrajine, ki jih ni zahtevala in katere je Turčija bra-

nila. Velešile so tudi postavile etnografično načelo, ko so Srbijo odtrgale od zavzetih teritorijev, a so to načelo zopet opustile, ko je šlo za to, da se Bulgarija poveča s tujejezično Trakijo. Vsled tega nepravilnega postopanja so se razmerja med zaveznicami premaknili in zvezna pogodba iz temelja izpremenila.

Vojaška pomoč Srbije preko pogodbe.

Zgodilo se je pa še marsikaj drugega preko pogodbe. Bulgarija je bila tako po zvezni pogodbi kakor tudi po vojaški konvenciji obvezana poslati na vardarsko bojišče 100.000 borcev. Malo pred začetkom vojne je pa bulgarski generalni štab zahteval, da se ta določba v pogodbi opusti in Bulgarijo reši dolžnosti, da stavi na razpolago teh 100.000 mož. Srbija je tej bulgarski želji ugodila, zato je pa morala svojo lastno vojsko zvišati na več nego 400.000 mož in s tem izdatno prekoračiti število, ki je bilo navedeno v pogodbi. To je bila nova izprememba pogodbe. Ker pa ima vsaka izprememba pogodbe za posledico nove obveznosti, je jasno, da je Srbija s tem dobila pravico, da tudi od svoje strani zahteva odškodnino za tiste bistvene točke pogodbe, ki se niso izpolnile. Vsled tega smo prišli v položaj, da pri razdelitvi osvojenega teritorija več dobimo, nego je bilo v pogodbi, ki je bila sklenjena pod čisto drugimi domnevmami, določeno. To pa še ni vse. V toku vojske se je pokazalo, da Bulgarija tudi po premetitvi svoje vardarske armade na Marico ni bila zadosti močna, da Turčijo k miru prisili. Tedaj je Srbija poslala Bulgariji na prošnjo Bulgarije 50.000 mož in moderno oblegovalno artiljerijo. Tako so se mogli Bulgari pri Čataldži držati in Odrin osvojiti. In tudi to v pogodbi ni bilo določeno.

Revizija pogodbe.

Ministrski predsednik pride tako do zaključka, da je Srbija upravičena na podlagi teh razlogov zahtevati revizijo pogodbe. Pravzaprav ni Srbija, ki zdaj izpremembo pogodbe zahteva; pogodbene določbe in njene predpostavke so se tokom vojske vsled nastalih razmer že same izpremenile. Zato se tisti, ki pravijo, da Srbija pogodbe neče držati, motijo, ker ne vedo, da pogodba v svoji prvotni obliki sploh ne obstoja več in da gre naša zahteva le za tem, da se potem revizije vse izpremembe, ki jih je pogodba utrpela, z ostalimi njenimi določbami spravijo v soglasje.

Zeljo po reviziji smo Bulgariji že februarja meseca pisмено naznanili. Bulgarija nam takrat ni hotela ugoditi. Zato smo zdaj pri Bulgariji zopet tak korak storili. Upamo, da bo bulgarska vlada naše razloge prijateljsko preiskala in dopustila razpravo tega vprašanja.

Da povzamemo naše stališče:

1. Naš teritorij se je vsled izgube jadranskega primorja občutno zmanjšal. Zato se je z ozirom na to, kar Bulgarija pridobi na Balkanu občutno zmotilo ravnotežje, ki bi moralo obstojati v tem, da dve balkanski državi skupaj po svoji velikosti odgovarjata Bulgariji.

2. S tem, da smo izgubili direktno pot k Adriji, ki bi nam zagotovila gospodarsko neodvisnost, smo pretrpeli še hujsjo izgubo. Zato smo prisiljeni zagotoviti si uvoz in izvoz preko Soluna, kar pa je mogoče le, če se nam pot Skoplje — oziroma Bitolj — Solun ne zapre in ostane Srbija v neposrednem dotiku z Grčijo. Srbija sicer stoji z Bulgarijo v prijateljskem razmerju, toda razmere se brez naše krivde lahko izpremenijo. Lahko bi se nas nekega dne cerniralo in prisililo sprejeti od drugih diktirane gospodarske pogoje.

3. Osvojeno ozemlje se etnografično ne more prav deliti, ker je Makedonija narodna zmes, meje se določijo pravično le, če odgovarjajo našim gospodarskim interesom, ne da bi bila Bulgarija oškodovana, kajti Makedonija je obljubljena od Srbov, Bulgarov, Grkov, Rumunov, Turkov, Albancev in Judov. Če bi se Makedonija imela po etnografskem principu razdeliti, zakaj potem tudi ne Trakija, ki je po znatnem delu grška in turška? Sicer pa tudi Grčija dobi nekaj slovanskega ozemlja, popolnoma etnografsko se tu torej ne

da nikjer deliti. Makedonski Slovani so se do ustanovitve eksarhata imenovali Starosrbji ali Slovani, po eksarhatu deloma Bulgari, deloma Srbi. Znanstveno je ugotovljeno, da stoji njihov jezik v sredi med srbskim in bulgarskim.

Zato smo kategorično prisiljeni zahtevati revizijo pogodbe. Kako zelo smo ohranili zvestobo do svojega zavznika, dokazuje najbolj dejstvo, da se nam je tekem pogajanj o albanskem vprašanju ponudila od veselil cela vardarska dolina s Solunom, če se jadranskemu primorju odrečemo; mi pa smo to odklonili, da ne oškodujemo Bulgarije. Tisti, ki revizijo zahtevajo, so prijatelji balkanske zveze, tisti pa, ki jo odklanjajo, se mi ne zdijo pošteni prijatelji zveze. Mi smo še danes lojalni pristaši te zveze in smo pripravljeni kakor smo se za njene interese že žrtvovali, jo solidarno še nadalje ohraniti. Prosim, da bi se poslanci pri debati ozirali na to, da je naša dolžnost doprinesiti k njeni utrditvi, kajti zveza je za vse balkanske države nujna potreba.

Proračunska razprava v ljubljanskem občinskem svetu.

PODROBNA PRORAČUNSKA RAZPRAVA.

Občinski svet ljubljanski je včeraj zvečer, koncem meseca maja, končal razpravo o proračunu za leto 1913. Toliko časa je častita večina potrebovala, da je sploh prišla do sape. Večini ni nič kaj prav, da ni šlo več po stari šabloni, ker je vsako leto Hribarjeva večina vedno po enaki šabloni sestavljenemu proračunu kar mirno pokimala. Večina je morala svoj prvi proračun za leto 1913, tako kot svoje prve službene pragmatike, lepo potegniti nazaj in popravljati. Zvišanje doklad, ki jih je imela v prvem proračunu za leto 1913, je morala opustiti! Pri proračunu za leto 1914 bo skrbela opozicija, da bo sedanja šablona, ki je bila precej podobna skrivalnicam, še bolj odpravljena. Načrtilno za večino pa je, da se je tako kot se je branila doslej podrobne kontrole ubožnega zaklada, pri razpravi o proračunu branila tudi, da bi bile sprejete nekatere resolucije, ki so izražale zahteve po rednem gospodarstvu in so bile izraz splošnih želj občinstva.

Po končani glavni razpravi v predvčerajšnji seji ljubljanskega občinskega sveta se je pričela podrobna razprava, ki se je v včerajšnji seji nadaljevala in zaključila.

Uprava v občeh.

Funkcijske pristojbine, in sicer funkcijska pristojbina županu je proračunana z 8000, županova stanarina z 20 kronami, ona okrajnemu načelniku na Barju Franu Černagoju pa z 80 kronami, skupno torej z 10.000 kronami. Plače uradnikov so proračunane z 182.757 kronami, proračun za redarstvo izkazuje potrebščin 135.458 kron, plače slugam so proračunane z 21.063, deputati in druge potrebščine z 9967, nagrade in podpore z 3000, pokojnine s 55.434, miloščine z 800, vzgojni prispevki s 4267, posmrtna četrt s 1000 K, pisarniške in uradne potrebščine z 31.000, potni stroški z 1900, oskrbovanje jetnikov in potrebščine po ječah s 650, razni upravni stroški z 1296 in dispozični fond županu s 3000 kronami, naročnina za telefon s 1000, prevažanje odgoncev in jetnikov in priprava za prostovoljno gasilno in reševalno društvo s 5000 kronami; splošnim avstrijskim posredovalnicam za delo in službo članarino 50 K, vrtinarstvo in gozdarstvo 8118. Potrebščine znašajo 476.258 kron, pokritje je 26.475 kron, nedostatek znaša torej 449.783 kron.

Pri oddelku »Uprava v občeh« je želel občinski svetnik Štefe, naj se funkcijska pristojbina okrajnemu načelniku na Barju črta, ker tudi drugi načelniki ne dobivajo takih pristojbin. (Odklonjeno.) Nadalje je stavil resolucijo:

Mestni stavbinski urad naj sam izvršuje načrte. Poleg uradnega posla ne smejo uradniki stavbinskega urada imeti mikakega privatnega posla njihove stroke, posebno tudi ne stavbinskih pisarn za privatne stranke. (Odklonjeno.)

Poudarjal je nadalje, da je poročevalec finančnega odseka sam priznal, da je na magistratu preveč osebja. G. župan je naprej vedel, da bo mestna policija poddržavljena in da vsega osebja država ne bo prevzela, kljub temu je v razne urade nastavljal vse polno pomožnega osebja. Sedaj država ni prevzela 32 oseb, ki so bile nastavljene pri mestni policiji in med temi je mnogo sposobnih ljudi za pisarniška in

druga uradna dela. Te ljudi bi se sedaj lahko uporabilo, župan pa je že zamašil prostore z nepotrebnim osebjem. Tiste osebe, ki jih je nastavljal župan na magistratu popolnoma po nepotrebnem, obremene proračun na tak način, da njihova skupna plača znaša tako svoto, ki odgovorja obrestim kapitala okoli 200.000 K. Ob takem gospodarstvu ni čuda, če se je boriti za deficitom in da ni denarja za najpotebnejše stvari!

Splošno se tudi opaža, da strankam, ki dobivajo po več obvestil na dan od magistrata, prinese vsako obvestilo drug sluga, dasi bi to vse eden lahko storil. Če so se zvišale plače slugam, se mora skrbeti za pocenitev poslovanja. Tudi tu bi zadoščalo, da imamo manj osebja, a to dobrega, če se sprejme resolucija:

»Mestnemu magistratu se naroča, da s pošto upravo ugotovi pavšal, za katerega bi pošta strankam na dom dostavljala uradne spise mestnega magistrata.« (Odklonjeno.)

Pri točki policija izvaja govornik, da mora država, če mesto k državni policiji prispeva znatno vsoto, skrbeti, da je javni red in mir res povsod zagotovljen. Zato predlaga, naj stori župan primerne korake, da državna policija otvori vsaj še dve policijski stražnici, in sicer v obližju Cesarja Jožefa trga ali Mestnega trga in v obližju trga sv. Jakoba. (Sprejeto.)

Pri točki »dispozični fond« izvaja: Tu hočem dati duška ogorčenju, ki radi nekega postopanja g. župana, prejšnja, lahko rečem, ogromno večino ljubljanskega prebivalstva. (Pustoslemšek: Oho! Oho!) Štefe: Da, to trdim in če si upate z nami izvršiti o tem, ker bom povedal javno ljudsko glasovanje ljubljanskega prebivalstva, na to pristanemo! G. župan vedno pravi, da je sedanji občinski svet drug kot je bil prejšnji. Že prej je predsednik našega kluba povedal, da je večina iste stranke in istih manir. Manir prejšnjega občinskega sveta se g. župan drži tudi glede oficijelne procesije v stolnici. V najbolj liberalnih mestih se župani udeležujejo oficijelne procesije v stolnici, pri katerih so zastopniki vseh oblasti. Neudeležbo ljubljanskega župana pri oficijelni procesiji, župana mesta, ki je v ogromni večini katoliško, smatra občinstvo kot netaktnost proti zastopnikom oblasti, ki se procesije udeležujejo in kot netaktnost proti ogromni večini katoliškega prebivalstva v našem mestu. Županu, ki na tako demonstrativen način izostaja od oficijelne procesije, ne moremo votirati dispozičnega fonda.

Župan: Iz dispozičnega zaklada sem dal tudi otrokom uršulinske šole, ki so se udeležili prvega obhajila. Bončar: To je storil liberalni župan. Štefe: Uršulinke so največje dobrotnice mesta, ker nam najceneje vzdržujejo dekliško šolo. Koliko nas drugo šolstvo stane! Le ne bahajte se zato, če kako mrvico tudi njim daste!

Pri prevažanju odgoncev in jetnikov želi govornik, da župan pravočasno odpove sedanjo pogodbo za prevažanje odgoncev in jetnikov ter pravočasno razpiše novo.

Pri vrtinarstvu stavi resolucije: 1. Mestni vrtar ne sme imeti nobenih privatnih vrtarskih del. (Odklonjeno.) Župan: To je v pragmatiki, pa se ne drži. Štefe: Zanimiva izjava za vrtinarje davkoplačevalce!

2. Mestnemu magistratu se naroča, naj prouči različna igrišča za mladino, kakoršna imajo v drugih velikih mestih in vrtove za šolsko mladino in naj stavi občinskemu svetu primerne predloge. (Odklonjeno.)

Tudi želi izvedeti, kdo ima pravico kositi v mestnih parkih. (Knjigovodja Trdina: Kosi mestni vrtar g. Hejnic.)

Kristan predlaga, naj se dohodek mestne posredovalnice zniža na 1000 kron in naj se za polovico zniža pristojbina. Milohnoja pravi, da bi predlog akceptiral, a letos ne more nobenega tisočaka pogrešati; pač pa lahko pristojbino drugo leto za polovico zniža. Z nemškimi in liberalnimi glasovi se sprejme I. poglavje.

Uprava mestne imovine.

Potrebščina se proračuna z 71.137, pokritje pa z 1.131.857, prebitek z 1 milijonom 060.720 kronami. Potrebščina poslopij in zemljišč z 39.250, vrednostnih papirjev s 3774 kronami, mestne davščine z 1270, podturenska graščina z 19.763, ljubljanski grad s 6580, staro vojaško preskrbovališče s 500 kronami. Glede na pokritje znašajo dohodki od poslopij 7441, od zemljišč 4700, skupila za material in rekvizite 1500, ostali prejemki od poslopij in zemljišč 2050 kron. Dohodki Mestnega Doma so proračunani z 2680, ljubljanskega grada

z 2068, obresti vrednostnih papirjev s 17.620 kronami, mestne davščine so proračunane, in sicer mestna užitnina s 93.268, posebne mestne priklade s 140.000, 35% mestna doklada s 510.000 in gostščina s 140.000 kronami, tržna štantnina s 5000, mestni lov s 1000, mestna ledenica z 200, tržne pristojbine z 10.000, pasji davek s 5800, portali z 850, povračilo c. kr. finančnega ministrstva za pridobnino tobačnega delavstva s 6500, razni dohodki s 40 K, skupno 912.263 kron. Dohodki podturenske občine se proračunajo z 9468, najemnina od zemljišč s 16.768, prebitki loterijskega posojila s 65.000 in od mestne elektrarne s 35.000, najemnina topniške vojašnice z 42.000 in staro vojaško preskrbovališče s 2000 kronami.

Štefe želi pri tej točki izvedeti, kdo nakazuje plače mestnim delavcem in kdo izplačuje in če dajejo o svojih mezdah redna potrdila. (Knjigovodja Trdina: Nakazuje g. Koch, izplačuje pa mestni blagajnik. Štefe: Delavcem v roke? In redna potrdila delavcev? Pri razsvetljavi magistratnih poslopij pravi, da ga muči radovednost, če liberalni obč. klub plačuje mestni občini razsvetljavo, ki jo zase porabi. Kritizira visoke postavke »razni stroški«. Na Gradu naj se vendar napravi ograja pri šancah, napravi naj se orientacijske naprave, pri klopih na Gradu in v vseh mestnih parkih naj bodo naslajnala, ker občinstvo v vseh delih mesta ima pravico to zahtevati. Kot za Tivoli naj se skrbi tudi za druge kraje v mestu. Pozdravlja, da je vendar komisija pregledala mestna stanovanja in vsaj nekoliko zvišala dohodke pri teh stanovanjih. Vsa stanovanja, ki so v mestni upravi, pa menda še niso pregledana. Dohodki od mestnih zemljišč bodo sedaj tudi večji, ker se je sprejelo načelo opozicije, naj se jih ne oddaja pod roko, ampak naj se jih oddaja na dražbi. Zadnjič so tako oddala zemljišča vrgla polovico več kot prej. Glede »Mestnega Doma« je mnenja, da društva, ki prirejajo ondi svoje veselice, premalo plačajo za elektriko. Kako pride občina do tega, da bo za društva trpela stroške za elektriko ali celo za politične shode dajala dvorano brezplačno. Stavlja resolucijo: Mestnemu magistratu se naroča, da sestavi takse za porabo »Mestnega Doma« za poletni in za zimski čas: a) za shode, b) za predavanja, c) za razstave, d) za veselice. (Odklonjeno.)

Pri točki obresti obligacij želi izvedeti, kake obligacije so to. Ali so to delnice plinarne. Od teh obligacij zahteva redna poročila in ker je občina glavni delničar plinarne, se mora občinskemu svetu vsaj bilanco predložiti.

Mestna užitnina bi lahko dala mestni občini še več, če bi se mestni trg pravilno razvijal. Glede tržnih razmer je pa polno pritožb. Prodajalci se ogibljejo Ljubljane in prodajajo trgovcem, ki so se nastanili pred mestom, da potem ti drago prodajajo v mesto. Organizirane so celo skupine, da živila, ki bi morala priti v Ljubljano, raje prodajajo v Trst, okoli Medvoda in tudi iz ljubljanske okolice pa že mnogi raje prodajajo v Kranj in naprej kot bi prodajali v Ljubljano. Ljubljansko trgovstvo je s tem tudi zelo oškodovano, ker mu manjka občinstva. Reklo se mi je, da je tržno nadzorstvo ukazalo Doljnkam, da morajo vsako blago na drugem kraju prodajati. Če ima prodajati maslo, jajca, fižol, mora prodajati vsako stvar na drugem prostoru. To je ravno tako, kot če bi človek hotel jesti klobaso z zeljem, pa bi moral iti klobaso jest v Vodmat, zelje pa v Trnovo. (Živahna veselost.) Pritožb, ki smo jih te dni vložili glede postopanja tržnega nadzorstva proti nekaterim davkoplačevalkam, ne bom danes tu prebral, ker upam, da bodo poklicani faktorji o tem izrekli pošteno besedo. Izreka v imenu kluba S. L. S. na župana željo in zahtevo, da župan posveti vso pozornost ljubljanskemu trgu ter poizkuša storiti vse potrebno, da se bo tržni promet v vsakem oziru razvijal. Končno poudarja, da draginski odsek, ki je bil s tolikim vrisčem ob volitvah od napredne strani naznanjen, ni imel doslej niti ene seje!

Pri točki prebitek mestne elektrarne stavi resolucijo: Županu se naroča, da preskrbi perijodično revizijo elektrostevev, da ne bodo po slabih elektrostevev oškodovani bodisi občinstvo bodisi občina. (Odklonjeno.) Župan: To se vrši. Štefe: Pa ne povsod in ne redno.

Pri glasovanju se postavke finančnega odseka z liberalnimi in nemškimi glasovi odobre.

Ceste, ulice, trgi in izprehajališča.

Potrebščina so proračunane s 187 tisoč, pokritje pa s 76.491 kronami. Poprava in vzdrževanje mestnih cest, ulic, trgov in izprehajališč, mostov in ograd, vodnjakov, kanalov in jarkov, drevo-redov in drevnic se skupno proračuna s 101.400 kronami. Čiščenje mesta se proračuna s 66.000, mestna razsvetljava s 15.600 kronami. Primanjkljaje izkazuje ta postavka 110.509 kron.

Občinski svetnik Štembov: Ker nimamo tlakovanih ulic, ni mogoče veliko izpreminjati. Stavi resolucijo, da naj se prouči način čiščenja ulic.

Občinski svetnik Štefe pravi, da se mora določiti za vsako cesto posebej, kak mora biti tlak. To zahteva stavb. red. Ceste naj bi se razdelile v kategorije za težke vozove, za lahke vozove in za srednji promet. Sistem mora biti tudi v posipanju cest! Glede škropljenja ulic bi bilo tudi treba nekoliko preuredb. Nekaj delavcev je bilo kaznovanih radi škropljenja s cevmi. Ali bi se ne dalo za škropljenje uvesti primerne, moderne vozove? Odločno pa zahtevamo, naj se vendar kaj ukrene, da se ne bodo pometale ulice in pobirale smeti, ko gredo otroci v šolo. Te pritožbe smo že večkrat podali v obč. svetu, pa se menda nalašč ne ozira nanje. Stavi resolucijo: »Magistratu se naroča, da napravi načrt, s katerim se spravi pometanje in škropljenje ulic in pobiranje smeti v gotov sistem.«

Glede mestnih delavcev stavi resolucijo:

Mestni delavci se v uradnih urah za privatna dela ne smejo porabljeni. Kdor jih po delu, ki ga opravijo pri mestu, rabi za privatna dela, jih mora plačati.

Ethin Kristan: Poročevalec je izjavil, da se 5000 kron uvrsti v proračun za mestne delavce. O regulaciji plač mestnim delavcem je župan lani izjavil, da bi to stalo 50.000 kron, po mojih informacijah bi to stalo 35.000 kron. V interesu mesta je, da se plače mestnih delavcev uredi. Predlaga, da naj se za zvišanje delavskih plač vstavi 10.000 kron. Dr. Triller pravi, da so Štefetove resolucije pametne navidezno, za njimi se skriva posebna taktika. Resolucija o mestnih delavcih je čisto splošna. Štefe naj posamezne slučaje navede.

Štefe: Tu nisem hotel navajati oseb, o katerih so mi prišli pravit davkoplačevalci. Te pritožbe bom dal županu.

Poročevalec: Potrebno je, da župan z vsi silo dela na to, da se čez 7. uro jutraj ne bo pometalo. Kar tiče delavskih plač, se bodo uredile, ko bo delavski red končan. Župan: Škropljenje ulic precej stane. Državna policija pa dela sitnosti. Nekoč so trije delavci slučajno s par kapljicami polili neko visoko častito damo, ki je šla po cesti. Državna policija mi je pa kar te tri delavce pograbila in mi jih je kar tri dni vtaknila v zapor. Tako postopanje policije je nedopustno. Dokazati bi se jim bil moral hudoben namen.

Štembovova resolucija obvelja kakor tudi Štefetova glede pometanja, škropljenja ulic in pobiranja smeti, odklonjen je bil pa Kristanov predlog o zvišanju delavskih plač od 5000 na 10.000 kron. Zanj je glasoval predlagatelj in klub S. L. S. Odklonjena je bila tudi Štefetova resolucija o privatnih delih mestnih delavcev v službenih urah.

(Konec.)

Balkanski zapletljaji.

MIR SE JUTRI PODPIŠE.

London, 29. maja. Vsled skrajnega pritiska velesil, v kojih imenu je sir Grey zastopnikom balkanskih držav včeraj sporočil, da se mora preliminarni mir jutri podpisati, če ne, ga podpiseta Bulgarija in Turčija sami — so grški delegati dobili danes iz Aten navodilo, naj mir podpišejo. Srbski delegati sicer še nimajo instrukcije, toda ni dvoma, da jo dobé. Prihodnja seja mirovni delegatov se vrši pod predsedstvom sir Greya in se bo v tej seji preliminarni mir podpisal.

× × ×

VTIS PAŠICEVEGA EKSPOZEJA V SOFIJI JE RESEN.

Solija, 28. maja. Ekspozé ministrskega predsednika Pašića v srbski skupščini (glej tozadevni članek!) je tu zelo resen vtis napravil. Politični krogi izjavljajo, da se je vsled tega razmerje med Bulgarijo in Srbijo poostroilo.

SRBSKE PRIPRAVE.

Belgrad, 28. maja. Na srbskih železnica se je osebni in tovorni promet do 30. t. m. suspendiral. Moštvo III. poziva, ki je bilo že odpuščeno, je zopet vpoklicano. Vojaški krogi izjavljajo, da se bo Srbija vedla zgolj defenzivno, da pa mora za eventualni kon-

flikt svoje čete že zdaj primerno razpostaviti.

BULGARSKE PRIPRAVE.

Sofija, 28. maja. Nemški listi poročajo, da izgleda Sofija danes tako kakor takrat, ko se je začela vojska s Turčijo. Vojaške priprave se vrše v polni meri. Kavalsko pristanišče so Bulgari zaprli z minami, vsled česar se je grško brodovje moralo oddaljiti.

ODGOVOR BULGARIJE BO ODKLONILEN?

Sofija, 28. maja. Zagotavlja se, da bo Bulgarija na srbsko noto glede revizije pogodbe v treh dneh odgovorila. Odgovor bo na vsak način odklonilen.

BULGARSKI VLADNI LIST PROTI IZPREMEMBI POGODBE.

Sofija, 28. maja. »Mir« izjavlja: Srbske zahteve, da se zveza pogodba revidira, pomenijo isto kot uničenje pogodbe. Iz tega bi pa nastale nepregledne posledice. Srbsko-bulgarska pogodba je bila sklenjena z vednostjo Rusije, ki je določena za razsodnico. Toda razsodništvo Rusije je možno samo, če se srbsko-bulgarska pogodba ohrani. Ako se pogodba revidira, kakor zahtevajo Srbi, potem ni več nobene podlage za vmešavanje Rusije. Rusija si veliko prizadeva, da se ohrani mir med zavezniki. Edino sredstvo, da se to doseže, je izpolnitev zavezniških obveznosti.

DIPLOMATI NE VERUJEJO V VOJSKO.

Dunaj, 28. maja. »N. Fr. Presse« piše, da dunajski diplomati krogi ne verujejo v izbruh vojne med Srbijo in Bulgarijo in da se bo po vsej priliki dosegel kompromis, za katerega se prizadeva zlasti tripulentent.

ANGLIJA ZA SRBSKE ZAHTEVE.

London, 28. maja. Poluradna »Westminster Gazette« priobčuje članek, v katerem izjavlja, da so srbske zahteve po reviziji jugoslovansko-srbske pogodbe popolnoma upravičene. Zahteve Srbije in Grške so razumljive, ker so bili srbski in grški uspehi veliki.

RUSIJA PRITISKA.

London, 28. maja. V tukajšnjih diplomatičnih krogih se zatrjuje, da je Rusija včeraj podvzela v Belgradu in Sofiji novo demaršo in je energično pozvala obe državi, naj se poravnata mirnim potom in tako preprečita novo balkansko vojno.

OPTIMIZEM V PARIZU.

Pariz, 28. maja. Kljub temu, da je napetost med Bulgarsko, Grško in Srbijo dosegla vrhunec in je položaj navidezno skrajno kritičen ter vesti iz balkanskih in nekaterih evropskih glavnih mest venomer govore o neizogibni novi vojni, vlada v tukajšnjih diplomatičnih krogih razmeroma optimistično presojanje položaja, ker je vojna ali mir na Balkanu tudi evropsko vprašanje in bi torej v skrajni sili morala Evropa nastopiti, da prepreči krvav spopad med zavezniki. Vzemna trojica je pripravljena posredovati, ako izrazijo balkanske države tako željo; če bi se pokazalo, da absolutno prevladava bojno razpoloženje med balkanskimi državami, bo pa vzajemna trojica iz lastne iniciative poslegla vmes, bodisi sama ali pa skupno s trojno zvezo. Kakršnokoli posredovanje bo skoraj gotovo potrebno, ker so se nasprotja med zavezniki pač tako poostila, da sami ne bodo imeli dovolj objektivnosti in samozatajevanja za spravo. Način posredovanja pa se mora najti in se bo našel.

SESTANEK MED PAŠIČEM IN GEŠOVOM.

London, 28. maja. Reuterjev urad poroča uradno, da se v soboto sestane ob srbsko-bulgarski meji ministra predsednika Pašić in Gešov, da konfirirata o sporu med obema zaveznikoma. Vest, da je Srbija že izročila Bulgarski ultimatum, se ne potrjuje.

GRŠKO-BULGARSKI SPOR.

Sofija, 28. maja. General Ivanov se poda v Solun, da konfirira s kraljem Konstantinom, oziroma z grško vlado o obmejnih ozemljih.

Sofija, 28. maja. O grško-bulgarskih bojih piše »Mir« sledeče: V prvi polovici balkanske vojske so Bulgari premagali vse turške čete v Macedoniji vzhodno od Soluna. V zasedenem macedonskem ozemlju so Bulgari pustili le maloštevilne straže, ker so vse svoje čete koncentrirali pri Čataldži in Bulairu. To priliko so Grki porabili in izpodirali bulgarske straže iz njih postojank, prodirali proti vzhodu in severu ter nazadnje že ogroževali železniško zvezo med Seresom in Dramo. Bulgari so v zadnjih tednih ojačili svoje čete v Macedoniji, in Grki so pri svojem prodiranju naravno zadeli na odpor. Grki so torej že več mesecev izzivali bulgarske čete v Macedoniji in le čuditi se moramo, da ni bilo še več bojov. Zadnje praske so grški časopisi proglašali za slavne grške zmage, kar seveda ni moglo pomirjevalno vplivati na bulgarske vojaške. Poleg tega je tudi znano, da Grki in Srbi zavlačujejo mir. Vse to razdražuje bulgarske vojaške, da ne morejo

več mirno prenašati grških izzivanj. — Komisija, ki je hotela določiti mejo med grškimi in bulgarskimi četami v Macedoniji, ni prišla do nobenega rezultata, ker Grki nočejo zapustiti pozicij, ki so jih ugrabili bulgarskim stražam. Najpravičnejše bi bilo, da bi Grki zapustili vse svoje pozicije severovzhodno od Soluna, ker teh pozicij niso ugrabili Turkom, ampak Bulgarom, ki so premagali turške čete, ki so branile te pozicije.

Atene, 28. maja. Nasproti bulgarskim poročilom se tu trdi, da je bilo pri Pangajonu zbranih 81.000 Bulgarov s 24 topovi ter 5000 prostovoljcev, ki so Grke napadli. Med bitko so Bulgari dobili še 20.000 mož pomoči. Bulgari so zašli v močvirja, kjer jih je grška artiljerija decimirala. V Solun je došlo 300 ranjenih.

× × ×

MEDNARODNA KOMISIJA V ALBANIJU.

Dunaj, 28. maja. Prihodnje dni odide v Albanijo posebna mednarodna komisija, da v smislu sklepa veleposlaniške reunije natančno določi Albaniji severne in severovzhodne meje.

× × ×

RUMUNIJA OSTANE NA STRAZI.

Bukarešt, 28. maja. V včerajšnji tajni seji senata je ministrski predsednik Majorescu glede na očitke, da je Silistria premalo, odgovoril: Rumunija je žrtvovala 200 milijonov za svojo armado. Zdaj lahko mirno reče: Na smo močni. Treba imeti potrpljenje. Naš vlak še ni došel, pa bo! (Veliko odobravanje.)

× × ×

V SKADRU.

Milan, 28. maja. »Corriere della Sera« poroča iz Skadra, da so internacionalne čete zasedle Taraboš, Brdico, Bardanjol in Štoj.

Skader, 28. maja. Admiral Burney je prošnjo prebivalstva, naj bi se dovolila ljudska veselica, ker so Črnogorci mesto zapustili, odklonil.

Mažarska korupcija se odkriva.

Budimpešta, 28. maja. O izpovedbi bivšega generalnega ravnatelja Vajde v procesu Lukacs-Desy smo včeraj že med brzojavkami poročali. Vajda je priznal, da je njegov tovariš, generalni ravnatelj Elek dal za od vlade dovoljeno unifikacijo treh pogodb 4 in pol milijona kron na razpolago blagajni vladne stranke.

Zagovornik Vazsonyi: S katerimi člani vlade je govoril ravnatelj Elek o strankini blagajni?

Priča: Dejal mi je, da je govoril z ministrskim predsednikom Lukacsem.

Zagovornik predlaga pismo bivšega ministrskega predsednika Wekerla, ki pravi, da niso v dobi koalicijske vlade ogrske banke nikoli dajale denarja za volilne namene.

S tem je korupcija, ki jo Desy Lukacsu očita, bistveno dokazana.

Grof Imre Karolyi, podpredsednik bančne in trgovske družbe, pravi, da mu je Elek poročal o zaupnih izdatkih in mu tudi kazal dokumente. Popolnoma zanesljivo se more spominjati samo na neko pobotnico, ki jo je bil izdal ravnatelj pomožnih uradov Kazar; obsegala je potrdilo vrhu 2.825.000 kron.

CIPER ANGLEŠKI.

Turška vlada je sedaj ciprski otok popolnoma odstopila Angliji. Sicer je bil ta otok že od leta 1878 v angleški posesti; za časa berlinskega kongresa je namreč Turčija privolila v okupacijo otoka od strani Angležev proti te-

Predsednik: Kaj je dejal ravnatelj Elek, ko Vam je kazal to pobotnico?

Priča: Da je bil znesek izplačan na podlagi neke pogodbe med njim in finančnim ministrom.

Poslanec Sándor in generalni direktor Kreditne banke Ulmann izjavita, da je ravnatelj Elek opravičil izdelek »diskretnega« zneska.

Priča Julius grof Andrássy izpove, da ni svojčas hotel vstopiti v komite, pred katerim bi se bil imel Elek opravičiti, ker se ni hotel vezati za slučaj, če bi kaj prišlo na dan.

Bivši naučni minister grof Zichy izpove, da je vsled te afere iz Lukacsvega kabineta izstopil, da pa kot bivši minister ne more o stvari sami nič izpovedati, ker je vezan po uradni tajnosti.

Nato se je razprava prekinila.

Državni zbor.

Dunaj, 28. maja. Glede dnevnega reda po končani budgetni debati se v seji načelnikov klubov ni nič doseglo.

Rusini so odločno izjavili, da rešitve finančnih predlog ne dopuste, preden se vprašanje gališke volilne reforme ne reši. Čehi in Slovenci so ugovarjali proti temu, da bi se predloga o podaljšanju poslovniskega provizorija izročila odseku brez prvega branja v zbornici. Izraža se resen dvom, bo-li zbornica mogla finančne predloge še pred poletnimi počitnicami rešiti.

V zbornici sami je govoril včeraj za Poljake dr. Leo, ki glede na zunanji položaj izjavi, da se bo bodoča vojska med Avstrijo in Rusijo vršila v poljskih pokrajinah in da se bo tudi za poljske dežele šlo. Poljaki so seveda pripravljene žrtvovati svojo kri za Avstrijo, kjer uživajo svoje narodne pravice.

Iro je proti »aventuram« Avstrije na Balkanu in napada nemške nacionalce, ki so se s krščanskimi socialci zvezali.

Wolf graja, ker Avstrija ni odločno v balkanske razmere posegla in svari Belvedere in Schönbrunn pred trializmom. Nato zagovarja kompromis nemških nacionalcev s krščanskimi socialci.

Lewicki utemeljuje rusinske zahteve. — Nemški agrarec Seidl napada Korošca, socialne demokrate in Zenkerja. Če se Jugoslovanom po ničemer drugim ne toži, kakor po ministru, se jim mora zelo dobro goditi. Zagovarja kompromis s krščanskimi socialci.

Georgi odgovarja na neko interpelacijo, za njim pa govore še Breiter, Angermann, Denk, ki slavi trozvezo, in Isopescul. Nato odgovori Georgi še na eno interpelacijo, in sicer glede na duel Zborowski-Weiß, v katerem zavzema brambni minister seve znano svoje stališče. Po njegovem je bil dvojbo »neobhodno potreben«.

Poslanec Spinčić. Gostinčar in tovariši so vložili interpelacijo na železniškega ministra zaradi jezikovnih razmer pri železniških ravnateljstvih v Trstu in Beljaku, posebno pri raznih skušnjah uslužbencev.

Primorske vesti.

p Odlikovanje. G. monsignora Antona Rogića, dekana v Hrušici pri Podgradu v Istri, je imenoval cesar vitezom Franc Jožefovega reda v znak priznanja za njegovo požrtvovalno delo za blagor ljudstva v gornji Istri.

p »Svobodna slovanska paroplovba.« Iz zanesljivega vira bilježimo razveselljivo vest, da se snuje svobodna slovanska paroplovna družba s sedežem v Trstu. Akcija, ki v celem obsegu še ni za javnost, je v rokah večakov in strokovnjakov in razun tega je osnovana v malem, tako da se ni bati neuspeha vsled prenapetosti. Za enkrat misli snujoča se družba na nabavo samo enega parnika 900 ton vsebine, ki bi stal približno 300.000 kron. Zanimiv je način lastništva parnika. To se namreč deli na 24 enakih delov, tako da postane interesent z vplačanim zneskom 12.000 kron lastnik ene štiriindvajsetine parnika, dočim prevzamejo druge dele drugi. Lahko pa se dogovori tudi več interesentov, ki zložijo potrebno vsoto za eden del. Ker je to podjetje edino slovansko na Avstrijskem, ki bo iskalo svojega delokroga po Sredozemskem morju — druge družbe vozijo le za obrežjem — in ker se ravno paroplovba rentira, kakor menda nobena druga panoga gospodarstva, je pričakovati, da se bo med Slovenci marsikdo odzval vabilu. Prihodnje dni bodo iskali snovateli podjetja stikov v Ljubljani, Zagrebu, na Dunaju in drugod.

p Volivni boj v Trstu. Bil se bo hud boj. Zanimivo je, da je italijansko-liberalna stranka postavila letos svoje kandidate tudi v okolici, in sicer oficijelno. To se že dolgo ni zgodilo. Res je, da so rogovili po okolici vedno tudi italijanski kandidati, a ti so delali bolj na svojo pest. Bili so to kandidati »Concordije« — »cikorijaše«. — Sedaj pa hočejo oficijelno propasti. — Zelo grize Italijane, da so imenovali socialisti za mesto tudi dva Slovence za kandidata. To sta Gasparis in Petejan. »Piccolo« ju dolži, da sta »narodnjaka«, italijanske socialiste pa psuje, da so izdajalci.

Kakor se nam poroča, slovenski kandidati za mesto Trst za volitve, ki se prične dne 8. junija, še niso definitivno znani. V torek zvečer so se zaupniki političnega društva poltretjo uro skoro zaman posvetovali o primernih možeh. Naposled so sklenili, da naj odloči odbor društva, ki proglasi kandidate v petek. V drugem mestnem okraju lahko zmagajo Slovenci pri ožjih volitvah.

p Lep združen napredek. Čevljarska zadruga v Mirnu je otvorila novo prodajalno v Trziču na Primorskem. Sedaj ima zadruga sledeče prodajalne: v Mirnu, v Gorici, dve v Trstu, v Splitu in v Tržiču.

p Volitve v Gorici. Za bodoče deželno-zborske volitve je c. kr. vlada laškemu municipiju vzela volivno postopanje. Volivni imeniki so razporejeni na c. kr. glavarstvu. Volivci, pojdite pogledat na glavarstvo, če ste vpisani. Reklamacije je vlagati v teku štirinajst dni. Kdor rabi sveta, naj se obrne na narodni odbor v ulici sv. Ivana 7.

p Tržaško uradništvo je včeraj pri grofu Stürgkhu še posebej opozarjalo na svoj slabi gmotni položaj. Ministrski predsednik je dejal, da namerava vlada za tržaške uradnike predlagati »pristaniško doklado«, da pa junktoma med uradniško pragmatiko in finančno predlogo ne more opustiti.

p Skrb za izseljence. Nekak nov dom za izseljence nameravajo ustanoviti na Greti nad Trstom. Tam je takozvana Krešičeva last, ki je za take svrhe zelo primerna. Zlasti ne manjka pitne vode. Sedaj se merodajni krogi bavijo tudi z mislijo, da bi se ustavljali vlaki južne železnice v Barkovljah, kar bi bilo za vse veliko bolj ugodno. Izseljenci bi imeli do svojega zatočišča le kakih pet minut hodā, dočim je iz Trsta 20 minut in postaja v Trstu bi se tudi lahko nekoliko oddahnili.

p Nov zdravnik v Trstu. Zdravnik dr. Hektor Ličen v Trstu je dobil dovoljenje za svobodno izvrševanje zdravniške prakse.

p Porota za žaljenje časti. Pri porotnem zasedanju, ki se prične dne 2. junija v Trstu, pride na vrsto sedem slučajev. Obravnave se bodo vršile tokrat v znamenju žaljenja časti potom tiska, izvemši slučaj Antonije Pirjevčeve, ki se bo zagovarjala dne 3. in 4. junija radi zločina sleparstva. Dne 2. junija je na vrsti zadeva Stefana Godine, odgovornega urednika »Edinosti« radi žaljenja časti in radi istega prestopka se bodo naslednje dni do 13. junija — do konca zasedanja — zagovarjali žurnalisti in uredniki Cian in Lanza, Kopač, Brandolini in Sponza, Cuttin in slednjič še Pressel.

p Druge in redke črešnje. Letošnja letina črešenj je na splošno precej slaba. Že več let jih ni bilo tako malo kakor ravno letos. Povprečna cena je kilogram po 65 v.

p Tujci v Gradežu. Kopaliskih gostov je v Gradežu še zelo malo, četudi je bilo kopalische že 1. maja odprto. Lansko leto je bilo ob tem času veliko bolj živahno. Kakor kaže, bodo letos kopalische zelo

trpela, ker bodo ljudje zaradi splošnega slabega gospodarskega stanja rajši doma ostali.

p Goriški knez nadškof Nj. ekselencija dr. Sedej se je v torek 27. t. m. ob 5. uri 45 min. zjutraj odpeljal v Rim preko Tržiča—Cerviniana. Zvonovi so zvonili v slovo. Prevzvišeni bo sprejet pri sv. očetu, kateremu bo poročal o stanju goriške nadškofije. V enem tednu, najkasneje v 14 dneh se Prevzvišeni povrne domov.

p Nesreča z avtomobilom. V ponedeljek je proti Soškemu mostu v Gorici z vso silo drvil vojaški avtomobil oddelka zrakovcev. Nasproti mu pride voz s parom volov. Avtomobil hitro zasukne v stran, pri tem pa pade iz avtomobila vojak, ki se je v njem vozil. Na cesti se je večkrat prevrnil, nakar je obležal nezavesten. Prihiti so ljudje, med prvimi čevljarji mojster g. J. Medvešek, ki so vojaka izpirali z jesi-hom in vodo. Kmalu si je opomogel. Zelo je opraskan po životu in rokah. Sreča je, da se ni zgodilo še kaj hujšega.

p Nesreče. Andr. Brajnik iz Štandreža, star 18 let, je padel s koleza in si zlomil desno nogo. Zdravi se v goriški bolnišnici. — Pri Mošji v Furlaniji sta zadel skupaj dva voza. V enem je sedel neki Lah iz Vidma. Voz se je prevrnil in Videmc si je zlomil obe nogi. Prepeljali so ga z avtomobilom v Videm. — V Podgori je v tovarni padel v kotel Josip Pavletič iz Solkane in se poškodoval na rami. Zdravi se v goriški bolnici.

p Promet med Trstom in Benetkami. S 1. junijem prične Lloydova parnika »Almisa« in »Metcovich« tako prometovati, da bode ta izmenoma odhajala iz Trsta in Benetk o polnoči.

p Izlet »tržaške mladine«. Dne 1. junija izleti italijansko »društvo tržaške mladine« v Gorico, kjer ga sprejme bratsko društvo. Oficialni namen izleta je baje, da položijo venec pred spomenik furlanskega pesnika Zoruttija.

p Spor parobrodne družbe z delavci. Dalmatinska parobrodna družba je bila pred časom najela svoje delavce in se je pogodila z njimi za akordno delo. V smislu tega dogovora so oni izkrcavali in nakrcavali njene parnike v tržaškem pristanišču in so bili povsem zadovoljni. V torek zvečer pa je družba naenkrat javila delavcem, da jih ne more imeti v akordu, ampak samo v dnini. To je delavcem prišlo seveda čisto nepričakovano, vsled česar so tudi začeli s pasivno rezistenco. V sredo jutro jih ni bilo več na delo. Družba pa jih je, meni nič, tebi nič odpuštila in je naprosila slovensko narodno delavsko organizacijo za ljudi. Ta je nakazala družbi res 24 težakov in če bo treba, jih dobi še več; brezposelnost članov N. D. O. je namreč precejšnja. Temu in pa dejstvu, da vzroki spora družbe s težaki še niso prav jasni, je pač pripisovati, da je organizacija poslala svoje ljudi na delo. — Odpuščeni delavci so imeli v sredo zvečer svoj protestni shod. V pristanu je policija nekoliko pomnožena.

p Smrt pod vozom. Pri Buzetu v Istri se je prevrgel voz s sodom vina na kmeta Antona Pavloviča in ga je pri prici ubil. Pavlovič je doma iz Cerja, je oženjen in oče petih otrok.

p Zavoljo kralja Petra obsojen. Lankega novembra nekoč se je bil razgrel v turški kavarni Mehmeda Kurića v Opatiji neki Ivan Marčelja iz bližnjega Zameta. Postajal je radi balkanskih dogodkov čedalje bolj navdušen in je svoja izvajanja zaključil s krepkim »živio kralj Peter, živela Srbija!« Da bi pa zbedel Mehmeda, ki je simpatiziral s Turki, je zazelel še navrh Turkom vse, kar je najhujše. Sedaj je prišla zadeva pred sodišče in v sredo so Marčelju prisodili v Trstu 14 dni zapor.

p Tržaška porota. Dne 2. junija prične se novo zasedanje tržaške porote. Porotniki, ki so seveda že izžrebani, so po večini Slovenci, zmožni obeh deželnih jezikov.

p Organizacija uradnikov denarnih zavodov. Primorsko cesarsko namestništvo je odobrilo statute nanovo snujoče se »Krajne skupine državnega društva bankovnih in hranilničnih uradnikov v Gorici«.

p Dobrodelen čin. Za dobrodeleni zavod »Albertinum« v Trstu je darovala baronica Lutteroth 10.000 kron.

p Iz sodne službe. Primorsko deželno višje sodišče je imenovalo kancelista pri okrajnem sodišču v Kobaridu Konstantina Mlinarja za oficijala.

PRESTOLONASLEDNIK.

Dunaj. V eni zadnjih sej državnega zbora je svobodnomisljeni posl. Zenker dejal, da je treba protestirati proti temu, da se prestolonaslednik označuje kot »glava vojnouhujske stranke«. To ni res, kakor je avstično znano. Prestolonaslednik ni reakcionar, ni zagovarjal vojske in tudi nima anti-konstitucionalnih namenov. Te vesti so le intrige proti Francu Ferdinandu.

Dnevne novice.

Ob 50 letnici dr. Ivana Šusteršiča. Danes praznuje načelnik S. L. S. in deželni glavar kranjski dr. Ivan Šusteršič 50 letnico svojega rojstva. Odveč bi bilo ob tej priliki naštevati ogromne zasluge, ki jih ima dr. Ivan Šusteršič za politični in gospodarski preporod slovenskega ljudstva. Njegovo ime in njegovo delo je prišlo do koče zadnjega slovenskega trpina v naši domovini, v kateri je visoko dvignil demokratično zavest. Vsi pravi prijatelji slovenskega ljudstva danes iskreno žele: Bog ohrani ljudskega voditelja in ljudskega delavca dr. Ivana Šusteršiča še dolgo vrsto let pri delu za blagor in boljšo bodočnost domovine!

Predrznost nemškega šulferajna presega letos že vse meje. Poročalo se nam je, da je pričel pošiljati šulferajna celo odločeno slovenskim županom prošnje za podpore in apelira na njih »narodno zavestnost«. Sedaj pa se nam poroča, da nemški šulferajni pošilja zadnje dni enake prošnje na našo narodno čutečo duhovščino. Poleg prilaga zbirko pohvalnih pisem nemških duhovnikov. Ali vedo ti »duhovniki«, da je šulferaj prijavil svoj pristop k društvu »Deutsche Jungmannschaft«, ki sloni popolnoma na ateistični podlagi. V koš s temi prošnjami! Vsi Slovenci — za »Slovensko Stražo«!

Zbornica o Jugoslovanih. V seji državnega zbora dne 27. t. m. je poslanec Pantz opozarjal svoje nemške parlamentarne kolege na razmere na jugu naše monarhije in naglašal, da nikakor ne kaže nastopati proti jugoslovanskim zahtevam samo negativno in odklanjati njih želje, kajti ravno Nemci bi morali pomagati postaviti jugoslovansko vprašanje na dnevni red diskusije. Govornik priznava, da so jugoslovanski narodi lahko opravičeno ogorčeni nad avstrijskim vladnim režimom, ki jih zapostavlja na vseh koncih in krajih. Pozivljal je nemške poslance in sploh celo zbornico javno, naj se zavzame za pravice Jugoslovancev, katerih historično zvestobo do države in dinastije mora vsakdo priznati. Javnost, nemška in slovanska, naj se postavi na stran zatirane Hrvaške in bojuje za mažarskim imperializmom. — Pantz je končal z besedami: Obžalovanja vredno je, da se ministrski predsednik grof Stürgkh v svojem govoru niti z besedico ni dotaknil jugoslovanskega vprašanja. — Svobodnomislec Zenker je o istem vprašanju dejal med drugim: Naša politika napram Jugoslovancem je silno brezumna. Žalibog, da so vlada in nemške parlamentarne stranke nezmožne, uvideti veliko važnost jugoslovanskega problema. Brezglavnost avstrijske diplomacije v veliki meri podpira popolna nezmožnost nemških političnih strank. Nemški »Nationalverband« je ona struja v parlamentu, ki se vdinja vsaki vladi in ji služi za vsako ceno, če le lahko sedi pri njenih koritih. Avstrijska vlada in naši državniki bi nikakor ne mogli tako postopati napram Jugoslovancem, če bi bile te parlamentarne stranke zmožne, se ji pošteno zoperstaviti.

Resno vprašanje. Vlada širi uprav zadnja leta po slovenskih deželah, nič manj pa po Kranjski, ki je po 95 odstotkov slovenska dežela, sistematično germanizacijo. Všek vsega pa je, da si ljubljansko deželno sodišče upa slovenskim strankam na njihove ugovore, da nemških odlokov ne sprejemajo, odgovarjati, »da jezikovni predpisi slovenskega odgovora ne dopuščajo«, na priziv pa graško nad sodišče odgovarja, »da na to ne more ničesar ukrepati«. Tako se pod Hohenburgerjem od strani najvišjih državnih oblasti teptajo državni temeljni zakoni! Ali moremo to mirno trpeti?

Rok za napoved osebne dohodnine se je podaljšal do konca julija.

Imenovanja pri drž. železnici. Asistent Adolf Lukan, postajnega urada Sv. Lucija—Tolmin, je bil premeščen v Gorico; asistent Robert Herzog iz Podnarta—Krope na Jesenice; asistent Josip Mišon iz Gruza v Pazin in aspirant Vinko Cajnko iz Škofje Loke k Sv. Luciji—Tolmin.

Hrvaški junak povzdignjen v plemiški stan. Cesar je generalnemu majorju Juriju Mihalčiču podelil plemstvo s pridevkom »Stolac«. General Mihalčič je edini aktivni avstrijski častnik, ki je odlikovan z zlato svetinjo za hrabrost. Mihalčič je oni junak, ki je dne 19. avgusta 1878 z neprimerno drznim činom rešil avstrijsko posadko v Stolcu v Hercegovini gotovega pogina. Bosanski vstaši so avstrijsko posadko v Stolcu — 1. bataljon 32. pešpolka — popolnoma obkolili. Oblegovanje je trajalo več dni. Vojaki niso imeli ne živeža, ne vode več. Položaj posadke je bil naravnost obupen. Poveljnik trdnjave je 18. avgusta zvečer sklical posadko ter vprašal, če se kdo oglasi prostovoljno, da ponese poročilo o po-

žaju posadke in privede v Mostar rešitev. Oglasil se je častniški namestnik Hrvat Jurij Mihalčič. Preoblekel se je v obleko turškega vojaka, oborožil se s turško puško, samokresom in arabskim mečem. Zvečer, ko se je stemnilo, so spustili Mihalčiča po vrvi skozi okno iz trdnjave. Mihalčič se je splazil v turški tabor, vodil Turke za nos, se grel in jedel z njimi, zabavljaj čez Svabe, a nihče ga ni spoznal. Večkrat se je imel boriti s sovražniki, slaba mu je predla, bil je mnogokrat v smrtni nevarnosti, a končno pa je vendar došel v jutru, 19. avgusta, v Mostar. Patulja 33. lovskega bataljona ga je vjela, misleč, da je vstaš. Ko je grede s patroljo žvižgaje korakal mimo avstrijskega častnika, je ta dejal: »To je pa res čuden vstaš, ki žvižga dunajski valček.« Vojaško poveljstvo v Mostaru je nato takoj odposlalo močni vojaški oddelek v Stolac. Posadka je bila rešena. Mihalčič je poleg zlate svetinje za hrabrost dobil tudi šaržo poročnika. Sedaj je pridružen kot generalmajor okrožnemu poveljstvu deželne brambe v Požunu na Ogrskem.

Vlom v ljubljanski okolici. V noči od 24. na 25. t. m. so neznani umoviči vlomili v prodajalno Martina Podlbnik v Ihanu. Odnegli so malo, ker jih je gospodar prepoznal. Poizkušali so svojo srečo zopet v noči od 26. na 27. v župnišču; organist jih je zmotil. Naj bi se ponočno patrolje pomnožile, kajti ljudje so vsi v strahu in brez skrbi ne morejo zaspati. Naj se rokovnjačem enkrat napravi konec.

Grozna nesreča. Iz Loškega potoka se nam poroča: Pred dnevi je sin tukajšnjega občinskega sluga, 15letni Alojzij Bartol, pulil na skednju s senenim ključem stlačeno seno s kupa. Ker mu ni šlo hitro od rok, je zlezel vrh kupa in metal z rokami seno na mesto, kjer je prej stal in kjer je pustil ključ. Ko je dovolj sena nametal, je z vrh kupa skočil na nametano seno. Priletel pa je na seneni ključ, ki je bil z mrvo zakrit, tako nesrečno, da se mu je isti zadril v spodnji del trebuha, in sicer tako globoko, da je bil ključ v njem z obema ostrinama zataknen. V silnih bolečinah je klical na pomoč; pritekla je sestra, ki je z vso silo mu vlekla ključ iz telesa, kar je položaj še poslabšalo. Na kričanje so pritekli domači in sosede, ki so nesrečnika spravili v posteljo. Rešiti ga ni bilo mogoče, ker je bil ključ z obema ostrinama zataknen v telo; tako je revček v tem stanju moral čakati nad šest ur zdravnika. Bil je grozen prizor. Zdravnik je prepilil v njem del ostrine, da je spravil železni objekt iz telesa. Sreča v nesreči je bila, da je ključ se zadržal pokonci in ni ranil drobno. — Upati je, da se reši mlado življenje.

Nedeljski posebni vlak na Gorensko. Kakor smo že poročali, vozi od 1. junija t. l. na progi Ljubljana—Jesenice vsako nedeljo in praznik poseben vlak z znatno znižano vožnjo. Znižani vozni listki pa se bodo izdajali za ta vlak le za skupno tour- in retour-vožnjo. Za enkratno vožnjo bodo veljale navadne vozne cene poštnege vlaka. Ravnateljstvo državne železnice v Trstu vpeljalo je ta vlak kot zabavni vlak, katerega znižana vožnja pa pride le v poštev za tistega, ki vzame listek za tja in nazaj skupno. Vlak bo odhajal vsako nedeljo in praznik ob 1. uri 20 minut popoldne iz južnega kolodvora ter bo vozil do Jesenic, kamor dosepe ob 3. uri 22 minut popoldne. Ravno ta poseben vlak pa se bo vračal ob četrti na 8. uro zvečer iz Jesenic in pride točno ob 9. uri zvečer v Ljubljano na južni kolodvor. Vozne cene so za tretji razred (tour in retour): Ljubljana—Škofjaloka 1 K 20 h, Ljubljana—Kranj 1 K 40 h, Ljubljana—Podnart 2 K, Ljubljana—Otoče 2 K 20 h, Ljubljana—Radovljica ali Ljubljana—Lesce 2 K 60 h, Ljubljana—Žirovnica ali Ljubljana—Jesenice 3 K. Za povratek z drugim kakor navedenim vlakom imajo kupiti potniki pri osebnih blagajnah nove vozne listke, sicer zapadejo v vlak doplačilo oziroma globi.

Ženska roparska družba? Nekako pred letom dni je bila v Čužni pri Mokronogu napadena, in oropana 62 letna Katarina Paletič; napadla sta jo bila dva moška s počrtnim obrazom in ji odrezala žep, v katerem je imela 150 K. Orožniki dolgo niso mogli ničesar doznati, vendar pa stvari niso pustili iz vida. Sedaj končno sta orožnika Ivan Brolih in Andrej Celar našla pravo sled in aretirala 32 letno Alojzijo Skušek in 18 letno Marijo Koprivšek z Mirne. Skušek in Koprivšek sta krivdo že priznali in izjavili, da sta se za rop obrekli v moško obleko in si počrtni obraz. Izdali sta še tri druge ženske, ki so bile z njima v zvezi. Baje je ta ženska roparska družba že leta in leta kradla po Mirni, Mokronogu

in Trebelnem, ne da bi se ji bilo prišlo na sled.

Električni stroj za glasovanje v zbornici. Predsedstvo dunajske poslanske zbornice se je te dni pod predsedstvom predsednika dr. Sylvestra posvetovalo, če bi ne kazalo za glasovanja v zbornici uvesti električnega stroja, ki sta ga iznašla ravnatelj zborničnega arhiva Neusser in g. Lenz. Iznajditelja sta kazala in razložila strojni sestav in opozorila, da je kaka pomota pri glasovanju skoro izključena. Po daljšem posvetoivanju je predsedstvo sklenilo, da se stroj za poizkušnjo uvede, in če se bo obnesel, stalno uporabi v zbornici.

O živinoreji bo predaval c. kr. višji živinovozdravnik v Kranju g. Anton Korošec, in sicer dne 1. junija v Bukovčici pri Selcih, dne 8. junija v Naklem in dne 15. junija v Sori pri Medvodah, vsakokrat ob treh popoldne v ondodni šoli.

Prostovoljno gasilno društvo Za-log in Spodnji Kašelj uljudno vabi k veselici, ki jo priredi v nedeljo, 1. junija 1913, ob pol 4. uri popoldne na vrtu g. župana Dimnika. Spored: Ob 3. uri sprejem bratskih društev. Godba. Šaljiva loterija. Prosta zabava. Vstopnina 20 h. Pri veselici svira M. D. Poljska godba.

»REŠEVANJE« HRVATSKEGA VPRAŠANJA.

Kabinet poštenjaka Lukacs rešuje da-lje hrvatsko vprašanje.

Zagrebski uradni list poroča, da se je Tomašić iz Budimpešte vrnil in da bo konference z ogrsko vlado nadaljeval po končanem procesu Lukacs—Desy. Baron Raucha je šele danes odpotoval v Budimpešto.

Lukacs je poklical k sebi tudi znanega Kršnjavija, ki ima stalne zveze s »frankovci«.

Stajerske novice.

Škandal za justično upravo. Okr. in okrajno sodišče v Celju mora uradovati v prostorih, v kakršnih ne bi zdržali 24 ur niti Albanci. Dne 26. t. m. se je vdrl pri okrajnem sodišču v Celju strop, tako da morajo sod-nike in pisarniško osebje deložirati. Slišimo, da je mestni urad v Celju za-devo ovadil državnemu pravdnistvu s priporočilom, da se izvrši takoj lokalni ogled in da se uporabi zakon radi pre-stopka po §§ 381. in 382. kaz. zak. Ka-zenskemu postopanju se pridružijo vsi v umirajočem posloplju uradujoči sod-niki po svojem zastopniku justičnem ministru dr. Hohenburgerju kot za-sebni udeleženci.

Poslanec Brenčič ima prihodnjo ne-deljo politični shod pri Sv. Urbanu nad Ptujem po rani maši. V slučaju lepega vre-mena bo shod pod milim nebom, sicer pa v prostorih g. Klemenčiča. Volilci ptuj-skega okraja, na dan!

Posledice graških nemirov proti ka-toliškemu študentom. Dne 27. maja se je vršila pred graškim sodiščem obravnava proti graškemu obč. svetniku, ki je največ za-krivil na znanih grdih in surovih napadih na gospo Engelhofer. Lepe reči prihajajo na dan. Obravnava se je še preložila, da se pokliče še več prič.

Radi ponarejanja podpisov na me-nicah je bil pri mariborski okrajni sodnji obsojen na štiri mesece težke ječe bivši posestnik 72 let stari Janez Znidaric. Po-narejal je celo vrsto let podpise svojih po-rokov.

Strah pred sinovo »smrtjo«. Da-vid Leitner je korporal pri 47. pešpolku v Mariboru. Te dni so vojaki slavili po-četek zadnjih sto dni, kar imajo slu-žiti aktivno. Navada je, da dajo ob tej priliki tiskati »parte« oder letzte Hun-derter«. David je poslal tak parte tudi svojemu očetu in se pod njim pod-pisal. Ko je oče dobil parte, je mislil, da je njegov sinček prominul. Vsa žalostna sta se napravila oče in mati ta-koj v Maribor. Med potjo sta še srečala Davidovo krstno botro, ki se je tudi napotila v žalni obleki na »pogreb«. Kako veselo razočarani so bili »po-grebcie«, ko so v Mariboru našli v ka-varni še živega sina. Pomoto so po-tem popravili s pijačo.

Smrtina kosa. V torek, dne 27. t. m. je umrl v Mariboru lastnik lekarne »Pri zamorcu« na Glavnem trgu gosp. Edvard Taborsky. Truplo prepeljejo v Gradec. — V Spielfeldu je umrl 27. t. m. poročnik deželno-brambovsko-ulan-skega polka št. 5 in posestnik Gustav Seifert, star 38 let. Truplo prepeljejo na Dunaj.

Celjske novice. Po mestu se govori, da so se staro- in mladoliberalci zopet skregali. Vzrok novejšega prepira širši jav-nosti še ni znan, a upamo, da se razjasni prej, nego liberalci mislijo. — S 25. majem je začel zopet voziti samodreč (avtomobil) med Celjem in Dobrno. Iz Celja (kolodvor) vozi samodreč ob pol 11. uri dopoldne in 4¹/₂ popoldne. Iz Dobrne pa vozi ob 8. uri

Kupujte le vžigalice: V korist obmejnim Slovincem!

zjutraj in opoldne. — Hmeljarji poročajo, da rastlina v rasti izborna napreduje in je opaziti le malo škodljivih mrčesov. Bog daj dobro letino!

š Nesreča. Dne 14. t. m. so v župniji Sv. Martina pri Vurbergu našli na nekem hlevu mrtvega, v občini Vurberg pristojnega delavca Jurija Kolariča. Bil je povsod znan kot strastni šnopsar. Šnops ga je pa tudi umoril, ker se je v njem užgal. Pa še naj kdo reče, da je žganje koristno! Zato rej pa odločen boj ptujskega žganju!

Ljubljanske novice.

Ij Seja odseka za resolucije katoliškega shoda bo v soboto zvečer v posvetovalnici K. T. D. Vsi člani odseka nujno vabljeni. Začetek seje točno ob pol 8. uri zvečer.

Ij Somišljeniki opozarjamo na mladeniški tabor šentpeterskega okrožja Orlov v Ljubljani, ki se vrši to nedeljo v Mostah. Sv. mašo daruje častni predsednik Z. O. preč. kanonik g. Šiška ob 9. uri popoldne v cerkvi sv. Petra, po sv. maši obhod, nato shod. Popoldne ob pol štirih javna telovadba, nato veselica. Vabimo vse naše somišljenike, da pohite to nedeljo med vrle somišljenike iz Sela in Most, katerim bo naš poset v bodrilo, da tudi v bodoče branijo to važno postojanko v bližnji okolici Ljubljane. Shod, javna telovadba in veselica se vrše na vrtu ondotelega župana Jos. Orazma na Selu. Telovadni program obsega 14 točk, med katerimi omenjamo članske in vaditeljske proste vaje za leto 1913, nastop gojenk in naraščaja in orodno telovadbo. Po pripravi sodeč obeta biti ta prireditev lepa manifestacija naše misli v Mostah. V nedeljo, dne 1. junija 1913, na sv. denje na taboru naših Orlov!

Ij Prihodnja seja občinskega sveta bo v torek, dne 10. junija.

Ij Cesta k pokopališču sv. Križa. Znano je, kako nujno je potrebna zgradba ceste k pokopališču sv. Križa, in vendar je finančni odsek obč. sveta predlagal, naj se črta prispevek za to cesto iz letošnjega proračuna. Klub S. L. S. je glasoval proti temu. Obč. svetnik Štefe je dokazal, kje bi se dalo drugod še kaj prihraniti, oziroma pridobiti, da bi ne bilo treba črtati. Želel je, naj bi se poleg ceste mislilo tudi na drevored do sv. Križa. Predlagal je resolucijo: Stavbnemu uradu se naroča, da poroča občinskemu svetu o načinu ureditve ceste in drevoreda do pokopališča sv. Križa. — Ta resolucija je bila sprejeta. Značilno pa je, da je mnogo liberalnih občinskih svetnikov tudi proti tej resoluciji glasovalo.

Ij Hradeškega most bodo morali podreti, ker so temelji preslabi. Napravili mu bodo nove oporne zidove in ga nazaj montirali.

Ij Telefon za državno policijo vpe-
ljujejo danes.

Ij Kako zastupljajo slabe kinematografske predstave mladino. Češki listi poročajo: Učenca 13letni Hanak in pa 14letni Lušovjan ter 20letni nepridiprav Tolpa so videli v kinematografu v Novem Jičinu predstavo, kako se ropajo blagajne. Predstava je tako vplivala nanje, da so napravili načrt okra-
sti blagajno tamošnje firme A. Herz. Preskrbljeni s potrebnim orodjem so se v tih noči podali na nečastno »delo«, pa jih je čuvaj zapazil in izročil oblasti. — Proč s kinematografsko kugo! Starši slovenski, pazite, h kakšnim predstavam puščate svoje otroke!

Ij Um se je omračil pekovskemu nojstru Vincencu Pirnatu ml. na Poljanski cesti. Prepeljali so ga v umobolnico na Studenec.

Ij O zapiranju trgovin se piše: Po nekaterih ljubljanskih trgovinah, po izložbah itd., posebno po delikatesnih, imajo trgovci napise, s katerimi občinstvu naznanjajo, da imajo glasom razglašeno c. kr. deželne vlade svoje trgovine odprte od 7. zjutraj do pol 1. ure popoldne in od pol 2. ure popoldne do 8. ure zvečer. To tolmačenje zadevnega razglašja je pa napačno, kajti v dež. zakonu z dne 11. aprila 1913 št. 15 ni naveden čas, v katerem bi trgovine morale biti odprte. Zakon veli le, da morajo biti trgovine in prostori s pisarnami in skladišči, ki spadajo k njim, z nekaterimi izjemami zaprte od pol 8. zvečer do pol 7. zjutraj. Na delavnik pred nedeljo ali praznikom, potem dne 5. in 23. decembra, ali kadar na ta dan pade nedelja, tisti dan poprej, smejo biti prodajalnice do 8. ure zvečer odprte. Pekarji, mesnice in mlekarne se ne smejo odpirati pred 5. uro zjutraj. Trgovine z živili smejo biti odprte do pol 9. ure zvečer, pred prazniki in nedeljami in na delavnik dne 5. in 25. decembra ali pa dan preje, če pade na ta dva dneva nedelja, pa do 9. ure zvečer. V mesanih obratih se smejo samo živila prodati do pol 9. ure, odnosno 9. ure zvečer, drugo blago pa ne. Kupcem, ki so v prodajalnici ob času zaprtja, se sme še po-
streči pri zaprtih vratih. Vvseh slučajih,

v katerih je s tem ukazom nekaterim trgovinskim obratom priznan daljši nego 13 urni prodajni čas, se mora vsakemu pomožnemu delavcu po § 96. obrtnega reda dovoliti 11 ur nepretrganega počitka. Kadar so trgovine zaprte, je tudi ponujanje blaga v nakup po cestah prepovedano. Ta določila veljajo tudi za konsumna društva in druge pridobitne in gospodarske zadrage. Ker so zgoraj navedeni napisi napačni, naj se tedaj odstranijo.

Ij V včerajšnji tajni seji občinskega sveta je bilo dovoljeno prenesti gostilniške koncesije Josipini Bilini na Poljanski cesti št. 53, Ivanu Gorelc na Rimski cesti v isto hišo z vhodom v Igriško ulico, Mariji Kavčič na Tržaško ulico 19, odobri se, da odstopi Michael Weis Mariji Soklič svojo gostilničarsko koncesijo Pred konjušnico.

Ij Cirkus Schmidt je dospel danes iz Inomosta v Ljubljano. Časopisje je polno hvale o predstavi. Program Schmidtovega cirkusa je sestavljen tako, da zadovolji vse obiskovalce, vsakomur se nudi, kar mu najbolj ugaja.

Ij Umrli so v Ljubljani: Jakob Kokalj, kajzar, 68 let. — Neža Željko, žena užitarja, 60 let. — Josip Planinšek, dninar, 42 let.

Ij Pes popadel je včeraj na Sv. Petra cesti krojaškega vajenca Jožefa Tavčarja ter ga na levi nogi tako poškodoval, da so ga morali na zahtevo mojstra takoj odpeljati z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Ij Aretacije. Včeraj je policija aretirala znano malopridnico Šturmovo, ker je na sumu, da je nekemu moškemu izmaknila 10 K denarja. — Na južnem kolodvoru so bili aretirani štirje Hrvatje, ker so brez mestnega dovoljenja hoteli se izseliti v Ameriko. Vse so oddali sodišču.

Ij Smrtnonevaren padec. V Vodmatu je padla dve leti stara delavčeva hči Marija Zagar po stopnjicah v klet ter pri tem dobila smrtnonevarne poškodbe.

Razne stvari.

Zeppelin pride z zrakoplovom med 9. in 15. junijem na Dunaj.

Moratorij v Srbiji se ne podaljša, ampak ugasne 45. dan po demobilizaciji.

Minister oklofutal poslanca. V predvčerajšnji seji francoske zbornice je vojni minister socialno-demokratskemu poslancu Rouannetu, ki je ministru nekaj glede financ očital, prisilil gorko klofuto, čemur so nesocialnodemokratski poslanci ploskali.

Svobodomiselní vodja nenravnéž. Znaní belgijski socialnodemokratski poslanec Furnemont, ki je bil eden kolovodij »Svobodne Misli« in se je udeležil tudi svobodomiselnega kongresa v Pragi, je zaradi nenravnega hudeodelstva v preiskavi in je svoj mandat odložil.

Razredna loterija v Avstriji se uvede tako, da morajo oni, ki hočejo srečke prodajati, svoje prošnje vložiti najdalje do 15. junija, ker se prvo žrebanje vrši najbrž že novembra.

Nathan, znani framac, ostane še dalje rimski župan in je svojo demisijo baje na poziv kralja umaknil.

Podpredsednik Rdečega križa, znani vpokojeni generalni zdravnik Uriel je vsled sporov v vodstvu odstopil.

Mednarodna cvetlična razstava, ki se je te dni vršila v Gentu o priliki tamnejše svetovne razstave, je bila največja dosedanja prireditev te vrste. Kako vrednost so imele razstavljene cvetice, priča okolnost, da je 450 belgijskih, holandskih in angleških cvetličarjev zavarovalo svoje cvetlice na razstavi za 7 milijonov frankov. Ena sama ozka steklena omara z orhidejami je bila zavarovana za 600.000 frankov. Ogromne vsote so se plačevale za posamezne cvetice; zlasti orhideje so dosegle neverjetno ceno: 30 do 50.000 frankov se je plačalo za eno samo! Kupčije po 1000 in 2000 frankov za posamezno cvetico so bile nekaj navadnega.

Najstarejši duhovnik v Nemčiji. Najstarejši duhovnik v Nemčiji živi v škofiji Freiburg. Imenuje se Henrik Kutruf, župnik in dekan v župniji Kirchen pri Imendingen. Je še vedno v službi in opravlja vse župnijske in dekanijske posle. Rojen je bil 20. junija leta 1819, bo torej star letos 95 let. Posvečen je bil 31. avgusta leta 1844. V fari Kirchen je že od leta 1880, torej 33 let. Leta 1894 je praznoval 50letnico mašništva, leta 1904 je praznoval 60letnico ali diamanten jubilej, 1. 1909 je praznoval 65letnico ali železno mašo. Župnik je še precej pri moči in če cloveško sodimo, utegne praznovati prihodnje leto 70letnico mašništva ali kristalni jubilej.

Kako je prišel na dan zadnji rimski škandal? Velikanske goljufije pri zgradbi nove justične palače v Rimu je spravil na dan časniki Renzo Rossi.

Povod k temu je pa dal član rimskega kasacijskega dvora Tofano, ki je Rossija, ko ga je bil prišel prosit za podatke o novi justični palači, jako neprijazno odslavlil. Rossija je namreč nekoč manjkalo gradiva za list in na misel mu je prišlo, da bi kaj napisal o novih zgradbah v Rimu. Podal se je k Tofaniju, da bi mu dal potrebnih podatkov o novi justični palači. Tofani je Rossija takorekoč zapodil, češ, kaj se on razume na številk. Časnikar je bil užaljen in poročil se mu je sum o čistosti računov pri justični zgradbi. Začel je stvar zasledovati; nekega dne se je vspel na oder pri zgradbi justične palače in začel pogovor z nekim delovodjem. Vprašal ga je: »No, kdaj boste pa že vendar enkrat dovršili to stavbo?« »Nikoli!« se je glasil odgovor; »dlje ko trpi, več se zasluži. Le poglejte onele čelo; stalo je že milijon. Postavili smo ga in podrli, pa zopet postavili. To stane čas in denar in država je dober plačnik. In poglejte tistole apnenčeve kamenje: Na vseh straneh je umetno izklesano, čeprav bo le od ene strani vidno. Samo da dlje traja in se več zasluži! Znamci bodo pa nekoč občudovali vestno in natančno delo svojih prednikov...« Rossi je vedel za prvo silo dovolj; šel je in napisal članek in tako sprožil kamen, ki na svoji poti v dolino riše vedno globljo in strahotnejšo sled.

Novi niški škof. Za vladiko v Nišu je imenovan protosindjel Dositej, ki je star šele 33 let.

Zadnje vesti.

IZ STRANKE PRAVA.

Reka, 29. maja. »Riecke Novine« poročajo: Častni sod, ki je imel rešiti spor med dr. Drinkovićem in dr. Alfirevičem, se je brez rezultata končal. — Vabila za sejo vrhovne uprave Stranke Prava 1. junija t. m. v Trstu so razposlana. Sodi se, da bodo Milinovci imeli veliko večino. OGRSKA KORUPCIJA SE ODKRIVA.

Budimpešta, 29. maja. (Glej med političnimi novicami!) Vse priče zatrjajo, da je dobil Lukacs kot finančni minister od Ogrske banke okoli 4 milijone kron v volivne namene.

Sodišče je sklenilo, da se ima kot priča zaslišati tudi grof Tisza.

Državni tajnik Jeszenszky je v včerajšnji razpravi pokazal list ministrskega predsednika Lukacsa, ki izjavlja, da ne more Jeszenszkega odvesti službene tajnosti, ker bi sicer moral izpovedati o dispozicijskem fondu. Kljub temu izjavi Jeszenszky, da je pripravljen izpovedati, toda sodni dvor mu tega ne dovoli.

Isto se zgodi pri zaslišanju tajnika Kazarja.

Pomočnik v finančnem ministru Paduch izjavi, da je leta 1910 sprejel od Elleka 500.000 K, vrnil mu pa je 300.000, kaj je z ostankom, ne ve.

Baron Imbro Feyervary izjavi, da ne ve, kako se je z blagajno vladne stranke manipuliralo.

Nato so se zaslišale priče Ponkrat, Leres in Sztrenyi.

V današnji razpravi je generalni direktor ogrske banke Szekely izjavil, da so se ravnatelju Elleku dale na razpolago tantieme glede vseh »latentnih rezerv«. Na vprašanje, če ve, da se je ogrski vladni dal v volivne namene denar za unificiranje in podaljšanje znanih treh pogodb, odgovori priča, da mu to ni znano. Na vprašanje Desyjevega zagovornika, kaj je s pobotnico 500.000 kron, odgovori, da je to pobotnico videl in da jo je izdal ravnatelj pomožnih uradov v finančnem ministru Paduch. Pobotnico za od banke sprejetih 2.650.000 K je pa izgotovil državni tajnik Kazar. Na vprašanje, če je bil Ellek za take izdatke pooblaščen, odgovori priča, da se je ravnateljska seja s tem vprašanjem dvakrat pečala in sklenila dati Elleku na razpolago glede višine ne natančno določene vsote. (To je gospodarstvo!)

Grof Tisza za izjavi, da je prišel le zato pričati, da dokaže, da je Desy, ko je hotel v zbornici zaradi te afere interpelirati (česar Tisza ni dopustil), nasproti priči afere ni dvakrat enako slikal. Zagovornik: Tisza je prišel le zato pričati, da Desyja insultira! Predsednik zagovornika ukori. Zagovornik: Tisza je prišel zato, da brani Lukacsa, ker ve, da je usoda Lukacsa tesno spojena z njegovo! Tisza: Desy je 28. t. m. trdil nekaj popolnoma nasprotnega onemu, kar je trdil dne 27. maja! Desy undar! s pestjo po mizi. Predsednik: Tega ne trpim! Tako lahko storite v poslanski zbornici, ne pa v sodni dvorani.

HRVATSKO VPRAŠANJE — ODGO-DENO.

Budimpešta, 29. maja. Ker se govori, da bo vsled razkritij v procesu z Desyjem

Lukacs mogoče moral odstopiti, je rešitev hrvatske krize odgodena. Sicer pa je Lukacs sam izjavil, da sedanji trenutek za razvozlanje hrvatskega vprašanja ni ugoden in da se mora rešitev vsaj do jeseni odgoditi.

ZBORNICA.

Dunaj, 29. maja. Zbornica konča danes budgetno debato. Danes so govorili: Heilingner, Friedmann, Kotlaß, Bucek in Bacynski. Neumann in tovariši so postavili interpelacijo glede samoumora šefa generalnega štaba praškega zbora, je li res v zvezi z vohunstvom. Govorila sta še Rybář in Sesardić, nikar se je prvo branje zaključilo in se je predloga izročila budgetnemu odseku.

C. KR. ARMADA.

Dunaj, 29. maja. V Černovicah se namerava ustanoviti nov vojni zbor.

JUŽNA ŽELEZNICA.

Dunaj, 29. maja. Danes se je vršil občni zbor Južne železnice. Brunner je kritikoval slabo gospodarstvo. Generalni direktor Weber ga je zavračal. Končno se je načelstvu podelil absolutorij.

VOJSKA MED ZAVEZNIKI IZKLJUČENA.

London, 29. maja. Sir Grey je izjavil, da balkanske države, ako bi se spoprijele, ne morejo računati več na pomoč tripelentente. Angleški politični krogi smatrajo resen konflikt za absolutno izključen.

BULGARSKO STALIŠČE.

Sofija, 29. maja. Pašičev ekspozé je napravil mučen vtis. Uradni krogi pa izražajo mnenje, da to ni zadnja beseda Srbije. Bulgarska vlada poda odgovor na noto Srbije glede revizije pogodbe šele potem, ko se snideta in razgovorita Pašić in Gešov, kar se zgodi v soboto.

SRBIJA BO LE DEFENZIVNO POSTOPALA.

Belgrad, 29. maja. Vsi častniki, ki so na dopustu, so vpoklicani. Vojaški transporti so v polnem tiru. Informirani krogi izjavljajo, da se bo Srbija v slučaju, ako Bulgarija njene postojanke napade, zgolj branila in prepušča odgovornost za ofenzivno zgolj Bulgariji. Srbija brani zgolj linijo, ki jo okupira.

»TEMPS« PROTI REVIZIJI GODBE.

Pariz, 29. maja. »Temps« meni, da je zahteva Srbije po direktni reviziji pogodbe z Bulgarijo nekorektna, ker je itak določen car za razsodnika in ker bi Srbija s tem žrtvovala zvezo, ki ji je v političnem in gospodarskem oziru neobhodno potrebna.

PREMIJJE ZOPET PODALJŠANO.

Carigrad, 29. maja. Premirje med Turčijo in Bulgarijo se je za nedoločen čas podaljšalo.

MIROVNO VPRAŠANJE.

London, 29. maja. Bulgarski delegati mirovnih preliminarjev niso še podpisali. Gotovo je, da podpišejo vse balkanske države mir tekom tega tedna.

RUMUNSKI PRINC UŠEL SMRTNI NEVARNOSTI.

Bukarešt, 29. maja. Ko je princ Karol hotel z avtomobilom prekorčiti železniški tir, je pridrvel ravno vlak. Častnik, ki je s princem v avtomobilu sedel, ga je v zadnjem hipu ustavil, tako da se je katastrofa preprečila.

Dve aktualni igri. Naša društva so si želela igre, v kateri bi se obračala pozornost na Balkan. Ravnokar sta izšli dve taki igri: I. Slovo slovanskih apostolov, v treh dramatskih slikah za samo moške uloge. II. Skrivnostna zaroka, v štirih dejanjih za samo ženske uloge. Obe igri sta primeroma zelo kratki, lahki in efektni, primerni sta za slavnostne prireditve v letošnjem jubilejnim letu. — Cena za obe igri 1 K.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 29. maja 1913.

Pšenica za oktober 1913	11:25
Rž za oktober 1913	9:34
Oves za oktober 1913	8:35
Koruza za maj 1913	8:03
Koruza za julij 1913	8:10

Izpred sodišča.

IZPRED TUKAJŠNJE POROTE.

Otepe zažgal. Na zatožni klopi je sedel 51letni Janez Perne, oženjen pekovski mojster in Repnjah, zaradi hudodelstva zažiga. Obdolženec, ki je precej žganjepitju vdan, ravna jako slabo in osorno s svojo družino, zlasti v pijanosti grozi, da bo vse pobil in zažgal. Njegova žena, ki je lastnica hiše in zemljišča, je jako varčna gospodinja, kar obdolženca posebno jezi. Na veliki četrtek mu je dala žena 10 kron, da bi šel k sosedu po otepe. Obdolženec je šel.

Ko je pa otepe domu pripeljal, se je dozdevalo ženi, da jih je premalo za ta denar. Na možu pripombo, da je pri sosedu še 2 kroni dolžan ostal, se je žena razjezila, misleča, da je od izročeni mu 10 kron dve kroni zapravil. Obdolženec, ki je bil za nekim zidom skrit, je to slišal, kar je dalo povod hudemu prepri. Mož, ki se je čutil neprizadetega, je zagrozil, da bo otepe zažgal. Žena je šla v hišo na delo, kmalu jo je pa prišel 16letni sin Lorenec klicat, češ, da je oče na podu otepe zažgal. Žena je takoj hitela na pod in goreči otep pogasila ter s tem preprečila veliko nevarnost ognja za celo vas. Za stvar bi ne bil nihče izvedel, ker ga žena ni marala ovideti. A po preteku dveh dni je obdolženec začel zopet doma razsajati ter je razbil več šip. Ker le ni dal miru, je poslala žena po orožnik, ki je prišel na pod in ga z orožjem v zadeni poizvedoval in končno obdolženca aretoval, ga je le-ta žalil in mu grozil. — Janez Perne, ki je bil ob času zažiga nekoličko pijan, dejanja ne priznava popolnoma, marveč trdi, da mu je žena predbacivala, zakaj da ni za ta denar pripeljal več otepov domov. On pa da je prižgal vžgalico, rekoč, če sem jih premalo pripeljal, ne bodo goreli. V tem pa mu je dala žena zausnico, vsled česar mu je padla goreča vžgalica iz roke na otep, ki se je vnel. Ta zagovor so izpovedbe prič, posebno pa njegove žene, popolnoma ovrgle. Žena trdi, da je bil mož tistikrat močno pijan.

Vprašanje na zažig in dodatno vprašanje, da je začel dejanje, od katerega se je bilo bati požarne nevarnosti, so porotniki zanikali, potrdili pa tretje vprašanje glede žalitve orožnika. Sodišče je Perneta obsodilo na štiriinajst dni, h kateri kazni je vrčunati preiskovalni zapor. Perne je šel nato s svojo ženo, ki je na izid močve razprave čakala, vesel domov.

Lenoba je mati tatov. Peter Klemen, 26 let stari delavec iz Bukovja, nestalnega bivališča, je delomržen človek in je bil zaradi tatvine že desetkrat predkaznovan. Za svoj delokrog si je izbral Predjamo in bližnjo okolico. Živel je večinoma v gozdu, od koder je le tu in tam prihajal v vas. Take prilike je porabil za to, da si je ogledal kraje, kamor je prišel krast. V Predjami je pri 15 strankah izmaknil razne reči, kakor denar, jestvine, slivovko, dvanaest kokoši, jajca in razne druge reči. Kako prefrigan tat je Klemen, kaže dejstvo, da je v Predjami Jerneju Jeršek izmaknil dve, v Hrenovicih Mariji Slejko pa štiri kokoši; to ukradeni perutnino je prodal Antonu Žiberni v Vitovšah, a vse te prodane kokoši je tretjo noč Antonu Žiberni zopet ukradel. Ko so mu v domačem kraju postala tla prevročna, se je preselil na Goriško in v tržaško okolico. Tudi tu, in sicer v Senaboru in v Sinadolah, je izvršil razne tatvine; Andreju Hrščaku je izmaknil dve krači, dve gnjati in kos slanine. Ukradeni meso je hotel prodati pri Trstu, a tu je bil prijet in sodišču izročen. Skupna škoda, katero je povzročil obdolženec, znaša 130 kron. V Senaboru si je Peter Klemen v hlevu posestnika Mihe Bajc izbral tri kokoši in jih zavil v ruto, a ker je v hlevu svetil z vžgalicami, ga je to izdalo in gospodarjev sin je tatu prepoznal. Obdolženec razen nekaj malih tatvin vse priznava. Obsojen je bil na pet let težke ječe, po prestani kazni se pa odda v prisilno delavnico.

Roža sveta. Spisal J. R. Haggard, poslovenil J. M. Povest iz tretje križarske vojske. K 2'80, vezano v platnu K 3'90. — Ta krasna povest je izšla kot XVIII. zvezek »Ljudske knjižnice« v zalogi »Kataloške Bukvarne« v Ljubljani. Pripovedna zbirka »Ljudska knjižnica« zasleduje vztrajno in dosledno svoj smoter, obogatiti slovensko slovstvo z zanimivim, a zajedno zbranim čtivom, saj so povesti »Dekle z oiseri«, »Skozi pustinje in puščavo«, »Janez Nevolja« itd. zares pravi biseri pripovednega slovstva; prvenstvo bo pa zavzela brezdvoma najnovejša povest »Roža sveta«. »Roža sveta« je ena najlepših povesti, kar jih pozna svetovno slovstvo; njena snov je zajeta iz časa križarskih vojsk, torej iz one dobe, ko je bila verska ideja tako močna, da si je pripelo tisoče in tisoče viteзов križ na svoje prsi ter so šli osvoboditi Sveto deželo iz rok nevernikov. Doba križarskih vojsk je takorekoč viteška doba krščanstva. — Slavnoznan pisatelj zna mojstrsko sukati svoje pero in kar očara bralca s svoji pripovedniško silo. Značaji oseb, ki nastopajo tekom povesti, so jasni in izraziti kot bi bili isklesani iz marmorja, in čitatelj zre pred seboj junaško Rozamundo v vsej njeni krasoti ter občuduje silnega Wulfa in plemenitega Godvina. Kako mojstrsko je orisana požrtvovalna ljubezen Masude, ki žrtvuje samo sebe, da reši Rozamundo in z njo Jeruzalem ter življenje vseh jeruzalemskih kristjanov. Ista umetnost se kaže tudi v

popisu krvave bitke, v kateri je popolnoma porazil modri in hrabri sultan Saladin krščansko vojsko, ker so njeni voditelji za trenutek pozabili na prvo Kristusovo zapoved ljubezni in sloge. Celo dejanje povesti je, kratko rečeno, skoziinskozi zanimivo, nad vse privlačno ter tako naveže čitatelja, da ne more knjige odložiti, dokler je ne prebere. — Povest vsem slojem najtopleje priporočamo.

Mnenje g. dr. T. O. Lindenthala, dunajski sanatorij »Dr. Ant. Löw«, ostetrični-ginekologični oddelek

Dunaj.

Gosp. J. Serravallo

Trst.

Smo imeli vedno najboljše izkušnje z vašim železnatim kina-vinom Serravallo, katerega bolniki prav radi imajo.

Dunaj, 7. junija 1911.

Dr. Lindenthal.

Rogaški

Tempel **Styria** **Donati**

Najmočnejši prirodni vrelec magnezijo-glauberske soli.

Zaloga:

Mihael Kastner in A. Šarabon, Ljubljana.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, sred. tlak 736,0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
28	9. zveč.	736,0	16,0	sr. sever	nevihta	
29	7. zjut.	739,0	13,7	brezvetr.	megleno	2,6
	2. pop.	738,4	24,6	sl. jzh.	jasno	

Steckenpferd-lilijino mlečno milo

je slejkoprej neobhodno potrebno za racionalno negovanje kože in lepote. Vsakdan priznalcica. Dobi se povsod a 80 vinarjev.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zoba-

stisil sred-

stvo

Seydlin

Izdelovatelj **O. Seydlin**

Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Sanatorium Emona v Ljubljani, Komenskega ulica 4

Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinske kopeli. Lastnik in def-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. dež. boln.

Mlada kuharica

ki zna tudi nemško, se sprejme takoj k zakonski dvojici brez otrok v lepem kraju na Gorenjskem. Plača po dogovoru. Podrobnosti se izvejo v upravi »Slovenca« pod »štev. 1642«. (Znamka za odgovor.) 1642

Išče se izurjena

1650

prodajalka ob enem blagajničarka

Naslov pove uprava lista pod št. 1650.

Glavnik za barvanje las

Potom priprostejša česanja se pobarvajo sivi in rudeči lasje pristno plavo, rujavo ali črno. Popolnoma neškodljivo! Rahljivo leta in leta. Na tisoče v rabi. Komad K 5.—

Razpošilja: **I. SCHÜLLER, Dunaj III, Krieglbergasse 6 II.** 1187

V lepem kraju na Koroškem v Rožni dolini se odda za poletno sezijo

lepo stanovanje

z dvema sobama, popolno opravo ter kuhinjo. Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 1637. (Znamka za odgovor.) 1637 5-1

Veliko posestvo na Koroškem.

V ravnini ležeče, blizu železnice, s približno 100 oralov njiv, travnikov in gozda, poslopje novo zidano in z opeko krito, je zaradi smrti pod ugodnimi pogoji hitro in poceni naprodaj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1621. (Znamka za odgovor!)

Cefiri. 1053 **Kanafasi.** 1913

Ne smete pozabiti!

Dobro in pristnobaravno blago vsakdo najbolje in najceneje kupi neravnost pri izdelovalcu.

Kdor rabi lanene in bombažaste kanafase, cefire, rjuhe, damaste batiste, svilu, atlase, blago za dame in gospode, platno, brisače in druge tkanine, naj se obrne na znano krščansko trgovko

Jaroslav Marek, ročna tkalnica št. 45 v Bistrem pri Novem Mestu ob Met. (Češko).

Vzorci se pošiljajo zastoj in poštne prosto. V zalogi imam tudi veliko množico ostenkov cefirja, delinja, kanafasa itd. in razpošiljam v zavojih po 40 metrov za 16 K, prve vrste za 20 K, finejše vrste za 25 K franko po povzetju. Od ostenkov se vzorci ne pošiljajo. — Srečke za gospode iz celja ali oxforda 1 komad K 180, 220, 260, 3.—, 4.— in 450. Pri naročilih zadošča navedba širine vrata. Dopolnje se slovensko. V enem letu nad 300 priznalcov od Slovencev.

Avtomobilna zveza

Idrija, Logatec, kolodvor.

Odhod iz Idrije:	Prihod v Logatec:
ob 6.— zjutraj	ob 7:50 zjutraj
" 12.— popoldan	" 1:40 popoldan
" 3:30 popoldan	" 5:10 popoldan
Odhod iz Logateca:	Prihod v Idrijo:
ob 8:30 zjutraj	ob 10:20 zjutraj
" 2:30 popoldan	" 4.— popoldan
" 6:30 zvečer	" 8:15 zvečer

Cene z avtomobilnim omnibusom:

	I. razr.	II. razr.
Idrija-Logatec ali naspr.	K 3.—	K 2.—
Idrija-Godovič	" 1:50	" 1.—
Godovič-Hotodrška	" 1:50	" 1.—
Hotodrška-Logatec	" 1:50	" 1.—

Cene s kombiniranim avtomobilom:

	I. razr.	II. razr.
Idrija-Logatec ali naspr.	K 3.—	K 2.—
Idrija-Godovič	" 1:50	" 1.—
Godovič-Hotodrška	" 1:50	" 1.—
Hotodrška-Logatec	" 1:50	" 1.—

Označena vožnja se vrši vsak delavnik, omnibus vozi vsak dan popoldan, ob nedeljah in praznikih vozi le popoldan omnibus.

Točnost se po možnosti vzdržuje, vendar pa ne prevzamem nobene odgovornosti za morebitno zamudo.

Valentin Lapajne v Idriji.

Radi družinskih razmer se prodaja 1618

velika gostilna

v mestu na Spodnjem Koroškem

Gostilna ima 12 sob, realno koncesijo, moderno novo pozidano dvorano na živinskem trgu, kjer je vsako sredo velik živinski sejem in v gostilni velik promet, zraven velik senčnat vrt in kegljišče. Ako bi bil kupec mesar, bi bilo jako priporočati, ker je bila nekdanja tu dobra mesarija. Zeli se, da bi ostala gostilna v slovenskih rokah, zato naj se resni kupci zgledajo na naslov:

A. Grill, Velikovec na Koroškem.

Baška (otok Krk, Istra)

morsko kopališče ob blizu 1600 m dolgi peščeni obali, ki se prav polagoma dviga pod morsko gladino ter je izredno prikladna za kopanje in solnčenje posebno otrok že v nežni dobi. Morje je plitvo ter dno preplavljeno s finim peskom.

Indikacije: Okrevanje po težkih boleznih, angleška bolezen in boleznim lymfatičnih organov, phlyctena, eksudatna diatesa, bledica, lažja slabokrvnost, odebelelost, vnetje žilcev in histerija, vnetje mišic, vse vrste revmatizma, eksudati, katari dihalnih organov.

Početek kopalne seziije 1. maja.

Dnevna zveza z Reko.

Ilustrovane prospekte kakor tudi vse druge informacije daje na zahtevo

1264

kopališka uprava.

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. Apolstolskega Veličanstva.

Izvanredna c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija vsebuje 21.146 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobitek znaša 200.000 kron.

Srečkanje se vrši javno na Dunaju dne 3. julija 1913. Ena srečka stane 4 K.

Srečke se dobe pri oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtstraße 5, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštah, železniških uradih, menjalnicah itd. Igralni načrti za kupce zastoj. Srečke se dopošiljajo poštne prosto.

6311

Od ravnateljstva c. kr. državne loterije (oddelek za državno loterijo)

Odda se v najem stara, dobro idoča

trgovina

s špecerijskim blagom, pivo- in žganje- ločem, ter trafiko v Malem Mengšu št. 31 na osebo s tozadevno koncesijo. Istotam se odda tudi dvoje stanovanj. Vprašanja na J. Jenko, Mengeš št. 95, 1640

Avtomalična past!

Za podgane K 4.—, za miši K 240, ujame brez nadzorstva do 50 komadov v eni noči. Past za šurke edina te vrste, na katero se ujame na tisoče šurkov v eni noči, a K 240. Povsod najboljši uspeh. Pošilja po povzetju Frano Humann, Dunaj, 2. Bezirk, Alogasse 3/24. Mnogo pohvalnih pisem. Pred manj vrednimi ponarejanji se sviri. V c. in kr. vojaških skladiščih v uporabi. Telefon 23.446. 215

Tovarne za Asbestskrilj, Zenit

družba z omejeno zavezo Mor. Zumberk

dobavljajo najboljši in najcenejši **krovski materijal.**

Zastopnik: **Zajec & Horn, Ljubljana.**

Dunajska cesta 73. 249

Na Štajerskem, 5 minut oddaljeno od Konjic, se prodaja lepo, še skoraj novo

posestvo

obstoječe iz lepo zidane hiše, hlevov, drvarnice, vse zidano. Pred hišo je vrt z vodnjakom in nekaj dreves. K posestvu spada še pol orala rodovitne zemlje in lepa brajda. Proda se za 4000 kron. Kdor želi kupiti, naj se zgleda pri Mariji Grum, Šmartno pri Litiji. 1651

Kuharica

pridna in poštena, se takoj sprejme blizu Ljubljane. Kuhati mora tudi za družino in kruh peči. Prednost imajo z dežele. Plača po dogovoru. Starost od 25 do 30 let. Naslov pove uprava lista pod št. 1657. (Znamka za odgovor!)